

Ústavní soud

Joštova 625/8
660 83 Brno

V Brně dne 5. 1. 2021

Sp. zn. nepředchází

ÚSTAVNÍ STÍŽNOST

směřující proti zásahu do základních práv stěžovatelky ze strany moci výkonné v důsledku spojená s návrhem na zrušení ustanovení § 5 a 6 zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, návrhem na zrušení krizového opatření a na zrušení usnesení, kterým byl vyhlášen nouzový stav

Žádost o přednostní projednání

Stěžovatelka 1: Společnost XXXXX

1

Stěžovatelka 2: XXXXXXXX

Právní zástupce: David Zahumenský, advokát AK se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3,
602 00 Brno

Účastníci: **Vláda ČR**, Úřad vlády České republiky, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1 - Malá Strana, PSČ 118 01

Elektronicky

Přílohy

- plné moci
- výpis z obchodního rejstříku
- kopie části informací z webových stránek stěžovatelky
- usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu a jeho prodloužení a krizová opatření napadaná touto stížností
- studie podrobnější kritice studii, na základě které začaly být široce používány PCR testy k identifikaci přítomnosti nového typu koronaviru
- odpověď Českého statistického úřadu k otázkám týkajícím se koronaviru
- 2 odborné články právníka Jaroslava Kuby („Pravomoci vlády za nouzového stavu“ a „K právnímu státu tři dekády poté“)
- Odborný text „Místopředseda ČAK Tomáš Sokol: O nouzovém stavu a jeho účinnosti“
- Studie "Infection fatality rate of COVID-19 inferred from seroprevalence data"
- Článek „Mikrobioložka: Testování bezpříznakových lidí považují za neefektivní“
- Údaje o kapacitě nemocnic v ČR na stránkách Hlídač státu

Motto:

„Český duch může sice na čas bloudit, rozmach mohutného jeho křídla může ho zanést někdy třeba až na kraj světa, ale k pivu vrátí on se najisto vždycky zase“.

Jan Neruda

I. Úvod

[1] Od jara 2020 se na Ústavní soud obrátila řada lidí, kteří mluvili jménem tisíců nebo milionů ostatních. Žádali vás, abyste je ochránili před zásahy moci výkonné do základních lidských práv a svobod. Namísto toho, aby se dočkali pomoci, byli všichni občané arogantně odmítnuti s tím, že vládní opatření, která jim zakazují opustit byt, která jim znemožnila vycestovat, která jim nedovolují účastnit se náboženských obřadů, shromažďovat se nebo která jim nedovolí chodit do školy, **nikterak nezasahují do jejich práv. Je totiž zřejmě normální, v dnešní nové době, sedět doma a nesmět vůbec nic. Zdá se, že základní pravidlo právního státu – občané mohou činit vše, co není zakázáno – se obrátilo. Nyní máme státem povolenou jen uzounekou výšeč našich dřívějších svobod a smíme činit jen to, co nám stát milostivě dovolil.**

[2] Restauratéri, hostinští a kavárníci se ze záhadného důvodu nebrání. Jako by vzdali boj o holý život a jen čekají, jaká další rána na ně dopadne. Proto se na vás obrací **společnost provozující restauraci XXXXXXXXXX a její společník a jednatelka jako člověk, pro kterého znamená provoz této restaurace obživu.** Obě stěžovatelky jsou v textu stížnosti dále označovány společně jako „stěžovatelka“.

[3] Obě naše restaurace (které jsou provozovány již od devadesátých let) bývaly denně plné, XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Možná jste si je někdy i vy u nás dali (nebo jste chodili do jiných podniků, které jsou na tom ale dnes stejně jako my). Nesmíme mít otevřeno, ačkoli vláda se nikdy ani neobtěžovala doložit, proč vlastně považuje právě hospody za tak epidemiologicky nebezpečná místa, pokud bychom vůbec připustili onu troufalou myšlenku, že je možné jakkoli omezovat podnikání kvůli viru podobnému viru chřipky (což potvrzuje informace poskytnutá Státním zdravotním ústavem – viz příloha této stížnosti).

[4] **Doufám proto, že si netroufnete odbýt moji stížnost s tím, že ani zavřená restaurace nepředstavuje dopad do práv společnosti a do práv mne samotné jako fyzické osoby. Neumím si představit, jaký jiný dopad by ještě opatření mohla mít než ten, že přímo znemožnila podnikat a žít se prací.**

[5] Současně můžete jen těžko tvrdit (a učiníte-li tak, bude to lež), že ústavní stížnost, kterou napadám zásah způsobený krizovým opatřením a spojuji s ní návrh na zrušení usnesení o vyhlášení nouzového stavu a na ně navazující napadené krizové opatření, nepřesahuje moje osobní zájmy. Stačí se jen podívat, kolik jiných pohostinských zařízení v ČR funguje nebo spíš fungovalo. Jsou nás stejně postižených statisíce.

[6] **Žádám vás, abyste v co nejkratší možné době projednali věcně tuto ústavní stížnost a abyste se zabývali podrobně a s vážností, kterou si tato situace zaslouhuje, všemi argumenty, které uvádím. Každý den pro nás a naše zaměstnance představuje obrovské ztráty a každá hodina, kdy musíme mít zavřeno, nás přibližuje konci.**

[7] Současně vás žádám, abyste se mojí ústavní stížností **zabývali s respektem, který si jako podnikatelka, která zodpovědně a řadu let, stejně jako tisíce jiných podnikatelů, velkých a i malých, platí daně, ze kterých je financován chod celého státu a také samozřejmě Ústavní soud.** To já sama jsem stát a mám právo na to, aby byla moje práva a svobody skutečně respektovány a chráněny. Jistě je vám znám slavný výrok TGM: „Demokracie znamená, že každý občan může říct po vzoru francouzského monarchy: "Stát jsem já." Nebo skromněji: "I já jsem stát." **Rozhodujte přesně v tomto smyslu o lidech „z podzámčí“.**

[8] Protože se systematicky vyhýbáte rozhodování a straníte vládě, aniž bychom od vás za mnoho měsíců slyšeli jeden rozumný argument, přikládám výňatek z článku jednoho z právníků (Jaroslava Kuby, které vzhledem k jeho výjimečnému uchopení a pochopení situace budu nadále v této ústavní stížnosti hojně citovat, neboť doufám, že by mohl pomoci překonat ono nepochopení „elit“, které na Ústavním soudě vzniklo vůči životu prostých občanů).¹ Článek není žádnou konspirací, byl publikovaný na známém odborném webu Právní prostor:

„Obecně vzato, v samotném základu liberálních demokracií, k nimž se tato země před třemi dekády přihlásila, stojí uznání absolutní hodnoty jednotlivce a jeho práv a svobod, z čehož vyplývá celá orientace fungování státu a státní moci. Základní paradigma této koncepce spočívá v tom, že státní moc není feudální vrchností, které jsou lidé podřízeni, a jejíž rozmary by měli plnit v duchu hesla maul halten und weiter dienen, ale naopak slouží občanům podle jejich vůle.

4

Charakteristickým znakem demokratického právního státu, jak je Česká republika ve své ústavě definována totiž je, že státní moc dodržuje své vlastní zákony. Slovy Listiny základních práv a svobod může být tato moc uplatňována jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon předvídá. Tento princip samozřejmě platí i za nouzového stavu: ústavní zákon o bezpečnosti sice umožňuje vládě, aby omezila práva obyvatel a uložila jim určité povinnosti přímo sama, nicméně to nelze chápat jako prolomení uvedené zásady, ale naopak jde o její projev.

V žádném případě totiž není možné chápat ani vyhlášení nouzového stavu jako jakýsi ekvivalent přijetí zmocňovacího zákona, který by suspendoval dělbu moci, základní práva a svobody či zákonnost obecně, a snad poskytl vládě bianco šek k vydávání dekretů o libovolném obsahu a účelu, neboli k ustavení stavu odpovídajícího diktatuře. Jinými slovy, základní práva a svobody politici občanům nepřiznávají dle své momentální nálady či za jejich dobré chování, ale jsou jejich nedotknutelnou existencí vázáni, a povinni je naplňovat.

¹ https://www.pravniprostor.cz/aktuality/k-pravnimu-statu-tri-dekady-pote?fbclid=IwAR2mvyjD_3x6sy_vsw3dhee4Ngnduh1YITKwDppXMfubBpdT-O9_3IEIEok

Funkcí moderního státu samozřejmě není jen dělat příslovečného nočního hlídače, ale statky, které jednotlivá základní práva představují, svým občanům též aktivně zajišťovat (právní doktrína hovoří o tzv. pozitivních závazcích státu). To lze ilustrovat na poskytování lékařské péče, vzdělání, podpory při nemoci či ve stáří, a podobně. Konkrétní podoba a obsah těchto pozitivních závazků má přitom být výsledkem realizace společenské poptávky, kterou občané vyjadřují ve volbách.

*Pro demokracie západního typu je však charakteristické, že využití takových práv je primárně na svobodném rozhodnutí každého občana. **Naopak snahami o sociální inženýrství, tedy o násilné vnučování představ o určitém způsobu života, který by měl vést až již k dokonalejšímu „obecnému blahu“, či jeho variantě v podobě „ochránění“ jednotlivce před vnějšími riziky či před sebou samým, aniž by o to však dotyčný jakkoliv stál, se vyznačují státy totalitní.** Ty totiž nechápou člověka a občana jako subjekt práv, od jehož vůle se existence státní moci a její uplatňování odvíjí, ale jako jejich pouhý objekt v podřízeném postavení vůči této moci, resp. jejím představitelům, kteří jsou povoláni k tomu určovat, co je pro něj dobré, a co špatné, jelikož to sami myslí a vědí nejlépe. Názorným projevem takového přístupu je zakazování chození po ulici s kelímky kávy, nebo kolektivní trestání neposlušných občanů kteří zlobí tím, že jdou o víkendu večer na pivo, zakázáním silvestrovských oslav.*

*Leitmotivem prezentace účelu současných omezujících opatření přitom je, že jsou přijímány právě za účelem kohosi ochránit. Když už jím nejste vy sám, tak jím prý má být někdo jiný, nejspíše příslušník tzv. rizikové skupiny (pro tento účel jsou zneužíváni zejména senioři). **Ptal se ovšem někdo těchto občanů, zda si přejí být „ochránění“ zákazy návštěv a vycházení v sociálních zařízeních, nebo snad odpíráním zdravotní péče, vzdělání či možnosti pracovat pro jejich potomky? I senioři mají základní práva a svobody, a i od jejich vůle se má uplatňování státní moci odvíjet.***

[9] **Ještě pořád máte jako ústavní soudci možnost se rozhodnout: buď vstoupíte do dějin jako ti, kdo pohřbili právní stát a demokracii, nebo jako ti, kdo obojí zachránili. Volba a odpovědnost jsou vaše, ale následky vašich činů bohužel ponese me my všichni. Protože nerozhodujete sami za sebe, ale za nás za všechny, i za ty, kteří se ještě nenarodili, je vaše odpovědnost obrovská. To je ale implicitně s rolí ústavního soudce spojeno. Jste ve výjimečném postavení a máte výjimečnou povinnost.**

[10] **Platí totiž stále s větší naléhavostí, co uvedl (opět pan Kuba) ve svém jiném článku: „Nad rámec čistě právního pohledu na věc je závěrem na místě dnes již zcela otevřeně přiznat, že současná opatření představují na prvním místě střet hodnotový: ostatně právo samotné, jakožto mocenské ukotvení určitého společenské uspořádání,**

není zcela bezhodnotové, jak ostatně sám Ústavní soud v minulosti konstatoval. Z hlediska hodnotového lze přitom v opatřeních, vedle úplné rezignace na vládu práva a vědecké poznání, jasně rozpoznat pohrdání kulturou, vzděláním, svobodou a lidskou důstojností, proti kterému upřednostňují strach, fanatismus, útlak a vzájemnou nenávisť v rozdělené společnosti. **Je velice znepokojivé, že lze často veřejně slyšet hlasy těch, kteří zřejmě vidí v podpoře takových kroků příležitost k vlastnímu zviditelnění či zisku: dějiny minulého století více než výmluvně ilustrují, kam podobné snahy vždy vedou. Ať se již tato krize bude dále vyvíjet jakýmkoliv směrem, je jisté, že bude představovat zásadní předěl v dosavadním vývoji polistopadové České republiky.**²

II.

Napadená opatření moci výkonné

II.1. Vyhlášení nouzového stavu vládou ČR

[11] Dne 30. 9. 2020 byl usnesením vlády č. 957 s účinností ode dne 5. října 2020 na dobu 30 dnů Vládou ČR podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášen pro území České republiky v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav (dále také jen „Usnesení o vyhlášení nouzového stavu“).

[12] Nouzový stav je zcela svévolně prodlužován. V jednom jste tedy měli od začátku pravdu – jde o prachobyčejnou politickou hru.

[13] Stěžovatelka je ale přesvědčena, že usnesení o vyhlášení nouzového stavu nemůže být pouhým aktem vládnutím, pouhou politickou hříčkou. Nenacházíme se v normální situaci, kde by na podobné politické šarvátky bylo dost času a stačilo by jednou za 4 roky u voleb uplatnit náš názor na chování poslanců.

[14] Už samotné vyhlášení nouzového stavu s sebou totiž nese závažné dopady do lidských práv a svobod, aniž by musela být vydána krizová opatření. Považte jen, že se stavem nouze lze automaticky ukládat tresty ve vyšší sazbě. Že se tak dělo kvůli krádeži pečiva, nemusí jistě stěžovatelka soudcům na nejvyšších postech připomínat. Je vaší povinností se o právní svět zajímat a není možné, abyste z toho, co se děje, nebyli prostě v šoku.³

[15] Protože už pouhé vyhlášení nouzového stavu má dopad do lidských práv, je nezbytně nutné, aby existovala možnost, jak se domoci kontroly tohoto aktu, a to nezávisle na Poslanecké sněmovně, která se ukázala být velmi chabou brzdou zdivočelé vlády. Stačilo

² <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/pravomoci-vlady-za-nouzoveho-stavu>

³ <https://www.policie.cz/clanek/za-kradez-rohliku-az-osm-let-vezeni.aspx> Ostatně i odlišné stanovisko soudkyně Tomkové k usnesení Pl. ÚS 8/20 potvrzuje, že samotné vyhlášení nouzového stavu přímo zasahuje do práv a svobod jednotlivců.

zamávat čísla s provedenými naprosto neprůkaznými testy (k tomu níže) a všichni poslouchali jako hodinky a dokonce se v Poslanecké sněmovně tleskalo premiérovi za modlení se. Mohlo se stát snad ještě něco bizarnějšího, co by vás přesvědčilo, že kontrola skrz poslance skutečně nedostačuje?

„Dej nám, drahý Bože, sílu ducha k nápravě věci obecných. Dej nám, drahý Bože, sílu duše k nápravě věcí obecných. Dej nám, drahý Bože, sílu důvěřovat sobě. Věřím moudrosti svého fyzického těla. Milost a požehnání všemu a všem. Tak jest,“ ukončil projev a sklídl potlesk poslanců.⁴

[16] Stěžovatelka je přesvědčena, že Ústavní soud rozhodl ve věci přezkumu usnesení o vyhlášení nouzového stavu dosti zmateně. Z usnesení není jasné, proč konkrétně by se nemělo usnesení o vyhlášení nouzového stavu přezkoumávat stejným způsobem, jako je to možné u přezkumu jiných právních předpisů, ať už zákonů nebo podzákonných právních norem.

[17] V usnesení Pl. ÚS 8/20 se píše: **„Nestanovil-li zákonodárce vhodný standard soudního přezkumu formou speciálních procesních pravidel, nelze na politické rozhodnutí o nouzovém stavu aplikovat tradiční ústavněprávní přezkum proporcionality. Vláda za vyhlášení nouzového stavu nese politickou odpovědnost, neboť odpovídá Poslanecké sněmovně (čl. 68 odst. 1 Ústavy), která pak může naplnit kontrolní funkci ve smyslu čl. 5 odst. 4 ústavního zákona o bezpečnosti republiky. Podstatu nepřezkoumatelnosti některých aktů výstižně vyjadřuje J. Kysela, podle kterého "je totiž zřejmé, že budou-li soudy přezkoumávat veškerá rozhodnutí jiných orgánů veřejné moci, budou to do značné míry nakonec soudy, a nikoliv tyto orgány, kdo danou věc rozhodnou.“** (Kysela, J. Ústava mezi právem a politikou. Úvod do ústavní teorie. Praha: Leges, 2014, str. 299). Jak se ostatně podává z napadeného usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu, vyhlašuje se jím nouzový stav bez určení konkrétních omezení základních práv a svobod a bez uložení jakýchkoliv povinností; tím se napadené usnesení liší od předchozích rozhodnutí vlády o nouzovém stavu – viz dále.“

[18] Usnesení o vyhlášení nouzového stavu není jen tak nějakým rozhodnutím orgánu veřejné moci. Není to „hloupost“ a banalita, za kterou se snad dá považovat třeba Politika územního rozvoje, která má také formu usnesení vlády, ale zcela evidentně z ní skutečně neplynou žádné povinnosti pro fyzické ani právnické osoby, protože reálně se stavby v území umísťují až na základě (nikoli ani zásad územního rozvoje) územních plánů. Proti těm se ale dotčené osoby mohou velmi efektivně bránit. Odkaz na text pana Kysely má „shodit“ význam usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu na úroveň politického rozhodnutí o věci, která prakticky nemá dopad do životů občanů. Ve skutečnosti je ale odmítnutí soudního přezkumu v tak závažném okamžiku popřením práva na soudní kontrolu činnosti moci výkonné a popřením existence systému brzd.

⁴ <https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/dej-nam-drahy-boze-silu-ducha-babis-precetl-poslancum-povzbuzujici-zpravu-40317871>

[19] Usnesení o vyhlášení nouzového stavu je mimořádným usnesením, zvláště týká-li se naprosto celého území a naprosto všech subjektů, které se zrovna na území ČR nacházejí. Jde o bezprecedentní excés z běžných způsobů vládnutí, popření rozdělení moci. Proto je nezbytné, aby byla umožněna soudní kontrola tohoto závažného rozhodnutí exekutivy a úkolem Ústavního soudu mělo naopak být cesty k takovému přezkumu hledat, než je vehementně popírat.

[20] Je s podivem, že z výše uvedeného usnesení Ústavního soudu současně vyčteme následující: **„Absence soudní kontroly vyhlášení nouzového stavu není absolutní a lze si představit okolnosti, za kterých by sám Ústavní soud mohl (a měl) posoudit, zejména na základě návrhu politické menšiny, zda byl nouzový stav řádně vyhlášen, zda měl zamýšlené ústavněprávní účinky, a následně i rozhodnout o zákonnosti či ústavnosti navazujících realizačních aktů, a to s odkazem na čl. 1 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 Ústavy, případně i na čl. 10 a 10a Ústavy. Akt vyhlášení nouzového stavu by Ústavní soud mohl zrušit, byl-li by v rozporu se základními principy demokratického právního státu a znamenal-li by změnu podstatných náležitostí demokratického právního státu.“**

[21] Ústavní soud nám na jedné straně říká, že nelze přezkoumávat soudně každý „nesmyslný a nevýznamný“ akt vládnutí, každou politickou hloupost. Současně ale říká, že když by chtěl, nějakou cestičku by pro některé subjekty našel. To je absurdní přístup k věci. Musí platit buď jedno nebo druhé, v našich kulturních mezích není možné, aby byla pravda obojí.

[22] Z uvedené citace ale vyplývá ještě jedna absurdní myšlenka: Ústavní soud v podstatě dovedl, že kdyby byl nouzový stav vyhlášen řádně, tak, jak s tím počítá ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti, byl by nakonec možná i přezkoumatelný. Jestliže byl ale vyhlášen vadně (tedy bez vymezení práv, která se omezují a bez stanovení povinností), tak přezkum možný není. **Takový závěr je naprosto nelogický a svědčí pouze o snaze Ústavního soudu se za každou cenu vyhnout přezkumu vyhlášení nouzového stavu.**

„Jak se ostatně podává z napadeného usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu, vyhlašuje se jím nouzový stav bez určení konkrétních omezení základních práv a svobod a bez uložení jakýchkoliv povinností; tím se napadené usnesení liší od předchozích rozhodnutí vlády o nouzovém stavu – viz dále.“

[23] **Postup, který zvolila vláda, je evidentně v rozporu s čl. 4 odst. 1 až 4 Listiny, neboť umožňuje ukládat povinnosti bez toho, aby zákonem stanoveným způsobem byly PŘEDEM stanoveny meze takového postupu.**

[24] Podle § 6 odst. 1 zákona č. 110/1998 Sb. platí následující: **„Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.“**

[25] Vláda evidentně **nemohla platně** vyhlásit nouzový stav, aniž by jasně a konkrétně rekla, jaká práva a v jakém rozsahu se omezují a jaké povinnosti se stanovují. Je to zákonná podmínka a jakékoli jednání v rozporu s ní, činí rozhodnutí vlády rozporným s ústavním zákonem. Už tato pouhá skutečnost měla na jaře vést Ústavní soud ke zrušení tehdejšího usnesení o vyhlášení nouzového stavu. Tím by Ústavní soud přispěl ke zkvalitnění celé situace, protože by vláda nemohla vyhlašovat nouzové stavy s lehkostí a bezstarostností jako kdyby šlo o prvomájovou zdravici.

[26] **Stěžovatelka tedy shrnuje, že není možné v demokratickém a právním státě přistoupit na tezi, že se akt, který je vyhlášen v souladu s ústavním zákonem přezkoumávat bude, ale když vláda nesplní svoje povinnosti, a dokonce pak nezasáhne ani Poslanecká sněmovna, občan se proti takovému od počátku vadnému aktu bránit nesmí.**

[27] Stěžovatelka samozřejmě uznává, že nemáme právní předpis, který by přezkum usnesení o vyhlášení nouzového stavu upravoval. Je jí známo, že např. slovenský právní řád určitý mechanismus zná. Přesto stěžovatelce neuniklo, že sám Ústavní soud evidentně vidí určité možnosti, jak se k přezkumu onoho aktu vládnutí dostat. Stěžovatelce je rovněž známo, že v minulosti Ústavní soud přišel mnohdy s kreativním výkladem práva, pokud chtěl dosáhnout určitého cíle (nejznámější je asi kauza Melčák, kdy Ústavní soud dokonce dovedl, že může přezkoumávat ústavní zákon, což do té doby bylo nevídané). Stěžovatelku proto tento přepjatý formalismus velmi udivuje, vzhledem k tomu, o jak podstatnou věc do budoucna jde.

[28] Podle názoru stěžovatelky Ústavní soud dosud přesvědčivě nezdůvodnil, proč by nebyl přezkum vyhlášení nouzového stavu za určitých okolností možný i na základě návrhu jednotlivce, kterého se přímo dotýkají krizová opatření, která může vláda prakticky neomezeně za nouzového stavu vydávat. Stěžovatelka zdůrazňuje, že nespatřuje základ omezení jen v krizovém opatření, ale už v samotném vyhlášení nouzového stavu, neboť bez něj by vláda nebyla schopna krizová opatření vydávat. Ostatně stěžovatelka je přesvědčena, že zrušení jednoho krizového opatření její situaci nevyřeší. Ze zkušenosti s rouškovým opatřením, které zrušil Městský soud v Praze víme, že vláda absolutně nerespektovala důvody, pro které soud opatření zrušil. Jednoduše do pár dní vydala naprosto totožné opatření a znovu (byť opět protiprávně) občany omezila v jejich právech.⁵ To stejné se dle přesvědčení stěžovatelky stane, jestliže Ústavní soud přezkoumá jen krizové opatření, které zasahuje přímo do práv stěžovatelky, ale odmítne přezkoumat i usnesení o vyhlášení nouzového stavu. Vláda jednoduše vydá jiné, prakticky totožné opatření a fakticky se proto stěžovatelka a ani ostatní nikdy nedomůžou ochrany před zvlí exekutivy.

[29] Stěžovatelka plně chápe, že za neochotou rozhodovat stojí určitý sociální tlak, který je systematicky vyvíjen na celou společnost od počátku „pandemie“. Soudci Ústavního soudu ale musí rozhodovat nikoli na základě emocí, kdy jim hrozí snad morální

⁵ <https://advokatnidenik.cz/2020/11/20/ministerstvo-zdravotnictvi-vydalo-nove-opatreni-o-noseni-rousek/>

„odsouzení“ části společnosti za to, že „zabijí babičky a dědečky“, kteří se nezávinně stali rukojmími naší vlády a jediným argumentem pro odůvodnění jakékoli vládní zvůle, ať už je to zákaz chození do školy, zákaz pití piva na ulici nebo prodeje kávy do kelímku ke konzumaci na Staroměstském náměstí. Ochrana zranitelných se stala mantrou, která sice nedává žádný smysl, ale málokdo se odváží říci, že ve skutečnosti opatření nevedou k žádné ochraně nikoho ze starých a/nebo nemocných. Vedou jen k destrukci společnosti a zásadnímu ohrožení péče právě o staré a nemocné, na kterou nemohou být v budoucnu k dispozici dostatečné peníze, jestliže důsledkem opatření bude krach mnoha podnikatelů, nezaměstnanost a bída společnosti.

[30] Stěžovatelka na základě stávajícího jednání vlády důvodně očekává, že pouhé zrušení krizového opatření, byť je jí jasné, že i touto cestou je nezbytně nutné jít, nepovede k efektivní ochraně jejích práv. **Jediná cesta proto je spojit návrh na přezkum krizového opatření s návrhem na zrušení usnesení o vyhlášení nouzového stavu jako jiného právního předpisu.**

[31] **Stejně tak stěžovatelka napadá usnesení o prodloužení nouzového stavu, která na vyhlášení nouzového stavu přímo navazují a prodlužují platnost neústavního stavu.**

[32] **Níže stěžovatelka uvádí, proč splňuje podmínky pro to, aby nemusela vyčerpat všechny právní prostředky, které jí zákon dává a proč se obrací přímo na Ústavní soud.**

II.2 Krizová opatření vlády omezující práva a svobody stěžovatelky

[33] Dne 23. 12. 2020 vláda usnesením č. 1376 v návaznosti na usnesení vlády č. 957 ze dne 30. září 2020, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 písm. e) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona (dále jen „krizové opatření“).

[34] Konkrétně pak vláda s účinností ode dne 27. prosince 2020 od 00:00 hod. do dne 10. ledna 2021 do 23:59 hod.

I. zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou:

a) v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních),

b) školního stravování zaměstnanců přítomných na pracovišti a dětí, žáků a studentů účastnících se prezenčního vzdělávání,

c) v provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod. a 20:59 hod.;

tím není dotčena možnost prodeje mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 21:00 hod. a 04:59 hod.

[35] Stěžovatelka poukazuje na skutečnost, že nynější omezení podnikání není otázkou několika dnů. I když bychom pominuli již samo o sobě takřka likvidační omezení na jaře, tak stěžovatelce je závažně omezováno, resp. prakticky znemožňováno podnikání již minimálně od 14. října 2020.

[36] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 12. října 2020 č. 1021 ode dne 14. října 2020 od 00:00 hod. do dne 3. listopadu 2020 do 23:59 hod vláda mimo jiné

Omezuje provoz provozovny stravovacích služeb tak, že jejich provozovatelé musí dodržovat následující pravidla:

a) zákaz přítomnosti veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou provozoven, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních), a provozoven v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 06:00 hod. a 20:00 hod.; tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou bez vstupu do provozovny) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 20:00 hod. a 06:00 hod.

[37] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 21. října 2020 č. 1079 ode dne 22. října 2020 od 06:00 hod. do dne 3. listopadu 2020 do 23:59 hod vláda mimo jiné zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních), a provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 06:00 hod. a 20:00 hod.; tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou)

s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 20:00 hod. a 06:00 hod.

[38] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 26. října 2020 č. 1103 ode dne 28. října 2020 od 00:00 hod. do dne 3. listopadu 2020 do 23:59 vláda mimo jiné zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních), a provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 06:00 hod. a 20:00 hod.; tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 20:00 hod. a 06:00 hod.

[39] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 30. října 2020 č. 1116 4. listopadu 2020 od 00:00 hod. do dne 20. listopadu 2020 do 23:59 vláda mimo jiné zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních), a provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 06:00 hod. a 20:00 hod.; tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 20:00 hod. a 06:00 hod.

[40] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 16. listopadu 2020 č. 1192 ode dne 18. listopadu 2020 od 00:00 hod. do dne 20. listopadu 2020 do 23:59 hod vláda mimo jiné zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou:

a) v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních),

b) v případě školního stravování zaměstnanců přítomných na pracovišti a dětí, žáků a studentů účastnících se prezenčního vzdělávání,

c) v provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod. a 20:59 hod.,

tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 21:00 hod. a 04:59 hod.,

[41] Krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 20. listopadu 2020 č. 1201 s účinností ode dne 23. listopadu 2020 od 00:00 hod. do dne 12. prosince 2020 vláda mimo jiné zakazuje

přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou:

a) v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních),

b) v případě školního stravování zaměstnanců přítomných na pracovišti a dětí, žáků a studentů účastnících se prezenčního vzdělávání,

c) v provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod. a 22:59 hod., tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 23:00 hod. a 04:59 hod.,

13

[42] Platnost výše uvedeného krizového opatření byla ukončena ke dni 3. 12. 2020 krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 30. listopadu 2020 č. 1262, podle kterého ale

provozovatel nepřipustí ve vnitřních prostorech provozovny více zákazníků, než je 50 % kapacity míst k sezení pro zákazníky; provozovatel je povinen písemně evidovat celkový aktuální počet míst k sezení pro zákazníky,

[43] K dalšímu zpřísnění došlo usnesením vlády ze dne 7. prosince 2020 č. 1290.

[44] Navíc k úplnému zakazu přítomnosti veřejnosti v provozovně stěžovatelky došlo opětovně již od 18. prosince 2020 (krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 14. prosince 2020 č. 1332) a zákaz byl prodlužován krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ze dne 23. prosince 2020 č. 1374 a ze dne 23. prosince 2020 č. 1376). Platí tak i v době podání této stížnosti (prozatím do 10. 1. 2021).

[45] Stěžovatelka sice mohla po část výše uvedeného období do 20 hodin večer prodávat skrze výdejové okénko, to je ale zcela v rozporu s filosofií podnikání a fungováním stěžovatelky (nejedná se o fast-food, ale restauraci, které je zaměřena na zákazníky, kteří

přijdou do provozovny posedět a objednájí si také dobré pití) a tak je nutno konstatovat, že přijatá opatření jsou pro stěžovatelku likvidační.⁶

[46] Stěžovatelce je známo, že Ústavní soud judikoval, že krizové opatření je jiným právním aktem. Sice je ona sama přesvědčena, že krizové opatření je ve skutečnosti opatřením obecné povahy a jarní judikatura Ústavního soudu, která tuto myšlenku odmítla, je taktéž, stejně jako u nouzového stavu výsledkem nedostatku odvahy soudců, kteří se snad obávali, že by se lidé mohli domoci přezkumu těchto aktů moci výkonné poměrně jednoduše u správních soudů.

[47] Podle stěžovatelky je naprosto zjevné, že krizová opatření splňují pojmové znaky opatření obecné povahy tak, jak vyplývají z judikatury Ústavního soudu týkající se přezkumu územních plánů z časů, kdy tyto byly vydávány formálně jako obecně závazné vyhlášky (tedy jako primární právní akty).

[48] Tehdy v nálezu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS14/07 Ústavní soud dovodil, že „*novelizace soudního řádu správního upravující řízení o zrušení opatření obecné povahy s účinností předcházející účinnosti nového správního řádu nevztahuje takové řízení toliko na opatření obecné povahy, která byla vydána na základě zvláštního zákona – nevyžaduje tedy jejich výslovné označení jako opatření obecné povahy ve zvláštním zákoně. Právní úprava řízení o zrušení opatření obecné povahy upravená soudním řádem správním tak přisvědčuje spíše materiálnímu pojetí opatření obecné povahy. (...) tedy výklad, který akcentovalo i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006 č. j. 1 Ao 1/2006-74 s konstatací, že k posouzení toho, zda je určitý správní akt opatření obecné povahy, je nutno přistupovat materiálně, tj. zda tento naplňuje oba pojmové znaky opatření obecné povahy (tj. konkrétnost předmětu a obecnost adresátů)*“.

[49] Žádný z právních předpisů nestanovuje pozitivně definiční znaky opatření obecné povahy, toliko správní řád č. 500/2004 Sb. jej negativně vymezuje tak, že jde o „**závazné opatření obecné povahy, které není právním předpisem ani rozhodnutím**“.

[50] Jak konstatuje již zmíněné rozhodnutí NSS, č.j. 9 Ao 1/2010 – 84, vládní návrh správního řádu vymezoval opatření obecné povahy jako „*úkon správního orgánu v určité věci, který se přímo dotýká práv, povinností nebo zájmů blíže neurčeného okruhu osob*“. Důvodová zpráva k tomu konstatovala, že „*opatření obecné povahy je zvláštní typ úkonu správního orgánu na hranici mezi správním aktem a právním předpisem. Jeho zavedení je motivováno jednak zahraniční zkušeností, jednak tím, že ve zvláštních právních předpisech se již pod jinými názvy vyskytuje, a dále tím, že **moderní chápání vázanosti veřejné správy zákonem tenduje k tomu, aby dotčené osoby měly garantována minimální procesní práva i pro ten případ, že se úkon správního orgánu týká jejich zájmů, byť nelze jmenovitě určit účastníky***“.

⁶ Tím spíše, že podle vyjádření četných restaurátérů již předchází omezení provozní doby bylo pro řadu podobných podniků likvidační https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/bary-restaurace-omezeni-oteviraci-doba-pandemie-prymula-kompromis-trzby.A200922_121729_ekonomika_jla

[51] Konkrétně stěžovatelka poukazuje především na zmíněné negativní vymezení opatření obecné povahy. Napadená opatření obecné povahy mají formálně podobu usnesení vlády podle čl. 5 a 6 zákona o bezpečnosti, resp. krizového opatření podle krizového zákona. Je zřejmé, že se v těchto případech **nejedná o správní rozhodnutí, nejedná se ale ani materiálně ani o právní předpis.**

[52] Příprava krizových opatření neprochází žádným procesem, který by snad byl typický pro jiné právní předpisy připravované vládou, naopak se velmi blíží stylu přípravy mimořádných opatření pro epidemie ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb.

[53] Fakt, že jsou krizová opatření opatřeními obecné povahy, lze zcela bez pochybností dovodit i z jejich nápadné obsahové podobnosti s mimořádnými opatřeními (dokonce mají oba typy opatření shodné cíle a k regulaci např. školní docházky nebo možnosti uzavření hospod by mimořádná opatření vydávaná podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví byla dokonce v mnoha případech dostačující. To mj. dokazuje i snaha novelizovat zmíněný zákon tak, aby mohlo zákazy vydávat právě a jen ministerstvo zdravotnictví a díky tomu by vůbec nebylo třeba mít vyhlášen nouzový stav, a přitom by platila podobná omezení, ale nebylo by možno omezení vydávat plošně pro celou ČR, ale bylo by nutné, tak, jak je to ostatně správné, reagovat na skutečnou epidemiologickou situaci v krajích či okresech). Navíc na začátku „pandemie“ byly používány oba typy opatření pro regulaci stejných společenských vztahů.

[54] Konečně pak je možné poukázat rovněž na to, že krizový zákon (srov. § 9 odst. 3 písm. c) výslovně počítá s formou opatření obecné povahy pro některá obdobná opatření. Konečně **pak i odborná literatura dospívá k závěru, že vyhlášení stavu nouze či válečného stavu je opatřením obecné povahy** (srov. Rychetský, P.; Langášek, T.; Herc, T.; Mlsna, P. a kol. *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha 2015: Wolters Kluwer, a. s. in informační systém ASPI): **„Po formální stránce je vyhlášení nouzového stavu (stejně jako vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) tím, co teorie a procesní praxe i předpisy procesního správního práva nazývají opatřením obecné povahy.“**

[55] Podle stěžovatelky definice krizového opatření dokládá, že se jedná materiálně o opatření obecné povahy. Stěžovatelka dále poukazuje na to, že samotný krizový zákon (srov. § 9 odst. 3 písm. c)) výslovně počítá s formou opatření obecné povahy pro některá obdobná opatření.

[56] Z krizového zákona navíc vyplývá, že krizová opatření nemohou být postavena na roveň zákona (ačkoli se z pochopitelných informačních důvodů **ROZHODNUTÍ** o krizových opatřeních jako zákon vyhlašují). To lze dovodit z § 31 odst. 3 písm. c), podle kterého musí fyzická osoba strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu, a podle odst. 4 téhož ustanovení může plnění této povinnosti odmítnout, pokud by jejich plněním ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob anebo pokud jsou povinnosti jí ukládané **v rozporu se zákonem. Je tedy zjevné, že zákon je postaven NAD krizové opatření.**

[57] Z krizového zákona tedy vyplývá, že o krizových opatřeních vláda rozhoduje a rozhodnutí o těchto opatřeních (nikoli však samotná opatření, pokud bychom vycházeli z doslovného znění krizového zákona), se vyhlášují ve Sbírce zákonů. Jestliže je tedy třeba vydat o přijetí krizového opatření rozhodnutí, tím víc se krizová opatření blíží právě opatřením obecné povahy.

[58] Je navíc naprosto absurdní představa, že by v právním státě snad mohla exekutiva sama vydávat opatření o síle zákona, aniž by taková opatření vyžadovala participaci orgánu zákonodárného. Ve stavu nouze si samozřejmě lze představit různá řešení, třeba by bylo možné, aby vládní opatření ve zrychleném režimu schvalovala pouze Poslanecká sněmovna, ale žádné takové řešení náš ústavní pořádek nepředpokládá. Proto je nutné vycházet z toho, že právní akty o síle zákona smí vydávat pouze zákonodárce a nikoli a v žádném případě exekutiva. Opatření proto musí být opatřeními obecné povahy a kdybychom (což si ovšem stěžovatelka nemyslí) snad připustili, že jde o jiné právní akty, jakousi obdobu nařízení vlády, musí jít vždy a výhradně o podzákonné právní akty.

[59] V zákoně č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy se uvádí, že regulační opatření (kterými jsou ukládány povinnosti) se vydávají jako nařízení vlády. Je zjevné, že kdyby se měla snad krizová opatření podle krizového zákona vydávat jako právní předpis (tj. např. jako nařízení), zákonodárce by použil podobnou formulaci jako v zákoně č. 241/2000 Sb., který byl evidentně přijímán současně s zákonem krizovým.

[60] Úvaha Ústavního soudu, že jde o jiný právní předpis by byla samozřejmě případná v době, kdy neplatil zákon č. 500/2004 Sb., správní řád a neexistovalo opatření obecné povahy. Podle krizového zákona mohou být vydávána nařízení obce k provedení krizových opatření. Domníváme se, že by i zde ve skutečnosti měla být používána opatření obecné povahy, a to i s odkazem na výše uvedený nálezn Ústavního soudu, v souladu se kterým se územní plány, byť formálně vydávané jako obecně závazné vyhlášky, tj. právní předpisy obce, považovaly za opatření obecné povahy v materiálním smyslu a byl umožněn jejich přezkum správními soudy, byť to u ostatních obecně závazných vyhlášek možné není.

[61] Ve vztahu k dosavadním usnesením vydaným Ústavním soudem stěžovatelka odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 2 As 141/2020 – 62: *„Lze si přesto představit, že by se Nejvyšší správní soud i v této situaci mohl rozhodnout od relevantních závěrů Ústavního soudu odchýlit, pokud by pro takový postup měl velmi silné a přesvědčivé argumenty, které by potom byl povinen, v souladu s citovanou judikaturou k precedenční závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu, ve svém rozhodnutí podrobně předestřít a tím **vyzvat Ústavní soud k tomu, aby svou právní pozici ještě jednou zvážil a případně patřičně revidoval.**“* Stěžovatelka má za to, že s ohledem na závažnost aktuální situace a dopady přijímaných krizových opatření na život jednotlivců nelze po ní požadovat, aby se obrátila nejprve na správní soud a čekala, zda případně svou pozici přehodnotí NSS. Proto se s výzvou rovnou obrací na Ústavní soud.

[62] Toto přehodnocení judikatury je více než na místě. Stěžovatelka zde uzavírá, že podle jejího odůvodněného názoru je vyhlášení nouzového stavu jiným právním

předpisem, popř. ho lze považovat za nařízení vlády. Na ně navazující krizová opatření jsou zjevně opatřeními obecné povahy, kterým by se stěžovatelka za normálních okolností mohla bránit ve správním soudnictví, Ústavní soud však svými kroky stěžovatelce tuto možnost upřel, což vyplývá z rozhodovací praxe správních soudů. Stěžovatelka tedy nemá jinou možnost než se obrátit na Ústavní soud, aby jí poskytl ochranu před zásahem do základních práv, který způsobilo jednak samotné vyhlášení nouzového stavu, na základě kterého je vládě umožněno vydávat krizová opatření, kterými dochází k přímému omezení základních práv (níže uvedených) stěžovatelky.

[63] Stěžovatelka přikládá právní názor (opět) právníka pana Kuby pro podporu svých tvrzení:

„Ohledně krizových opatření pak Ústavní soud seznal, že se jedná o předpisy *sui generis*, což vede z vyloučení jejich přezkumu ve správním soudnictví. Soud sice poněkud licoměrně konstatoval, že je vyloučeno, aby ústavně zaručená základní práva a svobody, do nichž by bylo zasaženo krizovým opatřením, byla vyňata z ochrany soudní moci ve smyslu [čl. 4 Ústavy](#). Takovýto zásah musí vždy podléhat soudnímu přezkumu, a to přinejmenším ze strany Ústavního soudu, avšak následně dodal, že Ústavní soud je příslušný k projednání návrhu na jejich zrušení (krizových opatření, pozn.), avšak pouze v řízení o zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů podle [§ 64](#) a násl. zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel by mohl podle [§ 64 odst. 2 písm. d\)](#) a [§ 74](#) zákona o Ústavním soudu podat návrh na zrušení napadených rozhodnutí vlády, respektive – s ohledem na to, že již jsou zrušena – na vyslovení jejich neústavnosti, jen společně s ústavní stížností proti pravomocnému rozhodnutí nebo jinému zásahu orgánu veřejné moci do jeho ústavně zaručených základních práv a svobod, jestliže jejich uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti.

Z procesního hlediska se totiž občan postižený krizovými opatřeními do této pozice nemá zpravidla vůbec možnost dostat, což lze ilustrovat například u práva na soukromý život: ačkoliv krizové opatření zakazující konání společenských akcí bezesporu zásah do tohoto práva jedince představuje (dokonce se jedná o jeho otevřený cíl), a to ve značné míře, není ve vztahu k takovému jedinci realizováno formou zásahu veřejné moci, jenž by směřoval **přímo proti němu**. To je nicméně podmínkou ochrany před nezákonným zásahem, o nějž naopak jít nemůže, pokud k zásahu do práv došlo právním předpisem, kterým dle Ústavního soudu krizová opatření právě zpravidla jsou. **Tato Hlavě XXII podobná konstrukce, ignorující skutečnost, že krizová opatření realizují omezení základních práv dle [§ 5](#) krizového zákona, jednak nejen efektivně odepírá soudní ochranu základních lidských práv a svobod, ale současně představuje také rezignaci na kontrolu moci výkonné mocí soudní, jakožto jednoho z ústředních principů dělby moci v demokratickém právním státě.**“

[64] Stěžovatelka se domnívá, že krizové opatření směřuje skutečně přímo proti ní. Kdyby toto opatření neexistovalo, byla by restaurace stěžovatelky otevřená a nedocházelo by k zásadnímu omezení základních práv stěžovatelky (zejména práva podnikat a práva

na majetek). Neexistuje žádný jiný důvod, pro který musí mít stěžovatelka svůj podnik zavřený. Je tedy zřejmé, že jen a pouze v důsledku opatření, které jí přímo zakazuje realizovat podnikání, dochází k onomu zásahu, proti kterému se stěžovatelka touto ústavní stížností brání.

IV.

Přípustnost ústavní stížnosti

[65] Stěžovatelka si je vědoma judikatury Ústavního soudu (např. usnesení ze dne 25. 7. 1994 sp. zn. I. ÚS 92/94), dle níž **za zásah orgánu veřejné moci, jímž je porušeno základní právo občana, nelze považovat legislativní činnost**. Je si současně vědoma toho, že předmětná opatření (která jsou podle jejího názoru opatřeními obecné povahy ve smyslu správního řádu) by měla být nejprve napadena ve správním soudnictví. Ve skutečnosti to ale vzhledem k dosavadní judikatuře Ústavního soudu, který dosud nereflekoval výše uvedenou výzvu Nejvyššího správního soudu, udělat nemůže, protože je na 100% jasné, že by byl návrh na zrušení daného krizového opatření odmítnut.

[66] V ideálním případě by tedy měla podání ústavní stížnosti předcházet praktická aplikace zákona příslušnými orgány moci výkonné, tedy vydání autoritativního rozhodnutí, jehož budou stěžovatelé adresáty (resp., která zasáhne do jejich veřejných subjektivních práv), přičemž v úvahu v dané situaci připadá pouze vydání rozhodnutí o uložení správní sankce dle tohoto zákona. Stěžovatelka ale znovu zdůrazňuje, že negativní dopad má na její právo faktické plnění krizového opatření občany, kteří do jejího podniku nesmějí přijít a nelze očekávat, že bude krizové opatření nějak aplikováno orgány veřejné správy – to není z jeho povahy možné – aplikaci nevyžaduje.

[67] I kdyby tedy stěžovatelka přistoupila na absurdní nápad, že by se mohla obrátit na soud a žádat ochranu práv až tehdy, když by držela v ruce „papír s razítkem“ – rozhodnutí o tom, že spáchala přestupek, musí konstatovat, že vydání takového rozhodnutí o jí spáchaném přestupku nemůže nikdy dosáhnout.

[68] Navíc, i kdyby jí samotné krizové opatření skutečně povinnost ukládalo, podle zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon nezná přestupek, kterého by se porušením krizových opatření mohla stěžovatelka jako právnická osoba (resp. ani jako podnikající fyzická osoba, pokud jde případně o jiné postižené kavárničky a restaurátéry) a ani jako osoba fyzická, pro kterou je provoz hospody zdrojem obživy, dopustit. Stěžovatelka by tedy mohla čekat „do soudného dne“, než by měla potvrzen onen zásah ze strany moci výkonné, proti kterému by se konečně mohla bránit u soudu.

[69] Navíc je krizové opatření koncipováno tak, že se nezakazuje stěžovatelce otevřít hospodu, ale zakazuje se přítomnost jiných fyzických osob (hostů) v tomto stravovacím zařízení. Přestupku se tedy dopouštějí právě oni hosté.

[70] Stěžovatelka by tedy byla Ústavnímu soudu vděčná, neuzná-li opět existenci zásahu, aby jí vysvětlil, jak se má konkrétně domoci ochrany svých základních práv v situaci, kdy **došlo a dochází k bezprecedentnímu ohrožení principů demokracie a právního**

státu. Je přece jasné, že stěžovatelce musí být dána možnost domáhat se ochrany svých ústavně garantovaných základních práv i bez tohoto, aby musela nejprve předmětná opatření porušit a být za to sankcionována (případně pak usilovat o jejich zrušení ve správním soudnictví, což navíc podle dosavadní judikatury Ústavního soudu – Pl. ÚS 8/20, Pl. ÚS 10/20 nebo Pl. ÚS 90/20 ani nejde).

[71] Stěžovatelka nad to nevěří tomu, že by Ústavní soud po občanech požadoval jako podmínku pro poskytnutí soudní ochrany to, aby se dopustili přestupku. Ústavní soud přeci nemůže nikoho nabádat k tomu, aby porušoval platné právo, byť jsou to nesmyslná krizová opatření. I zde platí: špatný zákon, ale zákon. Přestože tedy stěžovatelka považuje v této stížnosti předestřená omezení základních práv za ústavně nekonformní, je si vědoma své povinnosti se až do eventuální derogace napadených opatření jimi řídit, přičemž **nelze po ní legitimně očekávat, že bude vědomě a účelově postupovat v rozporu s uloženými povinnostmi, nemá-li se již aktivovat právo na odpor podle čl. 23 Listiny.**

[72] Stěžovatelka si je jistá, že Ústavní soud nesmí a snad ani na úrovni morální nemůže žádat po fyzických ani právnických osobách, aby porušovaly pravidla, pokud chtějí dosáhnout možnosti hájit svá práva u soudu a pokud chtějí dosáhnout na soudní ochranu.

[73] Proto stěžovatelka znovu zdůrazňuje, že krizové opatření zasahuje do jejích práv samo o sobě, aniž by musela toto opatření porušovat, neboť bezprecedentně omezuje její podnikatelská práva.

[74] Stěžovatelka rovněž podotýká, že **předmět její ústavní stížnosti má naprosto zásadní přesah nad rámec jejich vlastních zájmů**, neboť namítané zásahy do jejích práv se dotýkají všech osob na území ČR. Stěžovatelka tak poukazuje na ustanovení § 75 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, podle kterého Ústavní soud neodmítne přijetí ústavní stížnosti, i když není splněna podmínka podle předchozího odstavce, jestliže: „a) stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy Stěžovatele a byla podána do jednoho roku ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti, došlo“. Stěžovatelka se dovolává aplikace tohoto ustanovení, neboť její stížnost podstatně převyšuje zájmy jí samotné a byla podána ve lhůtě 1 roku od přijetí předmětných opatření exekutivy.

[75] To, že může být přímo dotčena na právech už samotným prováděním krizového opatření a nikoli až tím, kdy např. spáchá přestupek porušením tohoto opatření dovozuje stěžovatelka i ze znění § 36 odst. 1 krizového zákona: Stát je povinen nahradit škodu způsobenou právnickým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními a cvičeními (§ 39 odst. 5) prováděnými podle tohoto zákona. Této odpovědnosti se může stát zprostit jen tehdy, pokud se prokáže, že poškozený si způsobil škodu sám.

[76] Ke způsobení této škody není zapotřebí, aby se stát dopustil nějakého nezákonného postupu nebo vydal nezákonné rozhodnutí. Už samo provádění (realizace) krizového

opatření může mít takový dopad do právní sféry stěžovatelky, že je třeba tuto v určité fázi odškodnit.

[77] Pokud nežijí všichni ústavní soudci na Marsu či na Venuši, nebo nejsou-li zavřeni za zdmi svých bytů či zahrad a nenechávají-li si podávat nákupy přes plot, jak to popsal novinářům předseda soudu Rychetský,⁷ musí jim snad být zřejmé, že všichni provozovatelé restauračních nebo kavárenských zařízení nemají již poněkolkáté možnost, aby k nim přišli vůbec nějakí hosté, a že jsou zbaveni veškerého příjmu. **Je evidentní, že naprosto stejný zásah krizové opatření způsobilo všem subjektům podnikajícím v pohostinství (a podobně též dalším podnikatelům, jejich zaměstnancům, ale též zákazníkům). Proto bez jakýchkoli pochybností překračuje tato ústavní stížnost zájmy stěžovatelky.**

V.

Exkurz do cukrovaru

[78] Stěžovatelku k podání této ústavní stížnosti spojené s návrhem na zrušení krizového opatření a usnesení o vyhlášení nouzového stavu inspirovala předchozí „odvážná“ rozhodovací činnost Ústavního soudu ve věci jednoho cukrovaru.

[79] Jedná se o nález Pl.ÚS 45/2000 ze dne 14. 2. 2001.

[80] V tomto případě šlo o situaci, kdy cukrovaru byly opatřením ministerstva zemědělství vydaným na základě nařízení vlády č. 51/2000 Sb., kterým se stanoví opatření a podíl státu na tvorbě podmínek pro zajištění a udržení výroby cukrovky a cukru a stabilizaci trhu s cukrem (dále jen „Nařízení“) stanoveny kvóty pro cukr pro hospodářský rok. Tyto kvóty podle názoru cukrovaru omezily tento subjekt v právu na podnikání a **regulaci výroby považoval cukrovar za neústavní.**

[81] Je na první pohled zřejmé, že omezení výroby cukru se svou bezvýznamností nemůže rovnat omezením, která přináší podnikatelům krizová opatření vydávaná v posledních měsících. Přesto ale považuje stěžovatelka nález za použitelný, neboť Ústavní soud dosud nikdy o krizových opatřeních nerozhodoval (resp. se v roce 2020 vydanými usneseními jejich přezkumu cíleně vyhýbal).

[82] Stěžovatelka spatřuje jasnou paralelu mezi Nařízením a usnesením o vyhlášení nouzového stavu, pokud jde o právní sílu předpisu. Vedle toho vidí paralelu mezi krizovým opatřením a opatřením ministerstva zemědělství z kauzy cukrovaru. Oběma opatřeními bylo zasaženo do práva svobodně podnikat.

[83] V zmíněném nálezu Ústavní soud dospěl k těmto závěrům: „Pokud jde o dodatečně vnesenou námitku, že ústavní stížnost a tedy i návrh s ní podaný bylo třeba odmítnout

⁷ „Moje žena tvrdí, že jsem rizikový, a když jsem v Praze, tak mě drží zavřeného v domácnosti a **i děti podávají přes plot různé věci, když nám třeba nakoupí a podobně.** Tady v Brně to je jednoduché... **Ráno jedu na soud a večer jedu do svého brněnského příbytku a maximálně si cestou nakoupím něco k snědku.**“
<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/krizovy-stav-je-pro-kazdou-vladu-velmi-svudny-rika-predseda-ustavniho-soudu-127805>

z důvodu nepřipustnosti, tedy pro nevyčerpání procesních prostředků, je třeba uvést následující. V nálezu vyhlášeném pod č. 243/1999 Sb., vyjádřil Ústavní soud zásadu, že eventuální námitku, že **stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje, nemůže Ústavní soud akceptovat, jde-li o stížnost, která svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není sporu o tom, že v dané věci tomu tak je, o čemž ostatně svědčí i vyjádření účastníka řízení o závažnosti problematiky.** Je tedy zřejmé, že jsou splněny podmínky § 75 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. **Proto Ústavní soud pouze konstatuje, že nesdílí názor účastníka řízení o možnosti opravného prostředku ve správním řízení, resp. možnosti správní žaloby v dané věci, aniž by považoval za nutné tento svůj nesouhlas dále rozvádět a odůvodňovat, neboť je zřejmé, že o věci by byl, dle cit. ustanovení zákona o Ústavním soudu, oprávněn jednat i za situace, že by k nevyčerpání procesních prostředků skutečně došlo."**

[84] Dále se v nálezu dočteme: „Podle čl. 26 odst. 1 Listiny je každému zaručeno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, přičemž odst. 2 předpokládá, že zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností. Je tedy zřejmé, že se jedná o základní právo, které ve smyslu výše uvedených nálezů nepůsobí sice bezprostředně, a lze se ho dovolávat jen v mezích zákonů, na druhé straně však pro jakékoliv limity takového podnikání či činnosti existuje výhrada zákona... Lze tedy shrnout, že napadené nařízení vlády porušuje výhradu zákona stanovenou čl. 26 odst. 1 Listiny a formou nařízení omezuje svobodné podnikání způsobem, který zákon nepředpokládá ani rámcově neupravuje. Jinak řečeno, přistoupil-li Ústavní soud ke zrušení podzákoných předpisů z důvodu, že meze vytvořené zákonodárcem pro legislativní činnost exekutivy jsou neurčité, tím spíše tak musí učinit v oblasti, kde legislativní iniciativu vlády zákon nepředpokládá vůbec. Tento exces je dostatečným důvodem pro zrušení napadeného právního předpisu, aniž by bylo nutné se blíže zabývat dalšími námitkami a argumenty navrhovatelky a účastníka řízení.“

[85] Stěžovatelka si je vědoma toho, že se jedná o mírně odlišnou situaci. Krizové opatření jde ale podle stěžovatelky nad rámec, který vládě krizový zákon dává (tj. je také preter legem). Krizové opatření totiž nestanoví povinnosti přímo stěžovatelce jako podnikatelce, ale stanoví občanům takové povinnosti (zákaz přítomnosti fyzických v restauraci), jejichž splnění má přímý dopad na podnikání stěžovatelky. Hosté do hospody jednoduše nesmějí přijít a i když by tedy stěžovatelka měla otevřeno, může maximálně sama sedět na baru.

[86] Krizové opatření tedy také omezuje podnikání formou, kterou krizový zákon nepředpokládá. K tomu blíže Kuba: „Krizový zákon také neobsahuje žádná opatření, kterými by bylo možné zakázat muzea, zoologické zahrady či sportoviště bez dalšího, nebo omezit provoz provozovny stravovacích služeb, provoz hudebních klubů, činnost nákupních center apod., ať již zákazem přítomnosti veřejnosti v nich, tedy faktickým zákazem jejich činnosti, či ukládáním nejrůznějších povinností, které musí při svém

provozu plnit (kromě své bizarnosti se tyto projevy micromanagementu vyznačují také častou nesrozumitelností a nedostatkem obecnosti). **Konstrukce toho druhu, že území postižené krizovou situací se nachází v provozovných stravovacích služeb a jim podobné, jsou nejen zjevně nesmyslné, ale především hrubým zneužitím práva, jelikož je jejich cílem prostřednictvím zákonem umožněného omezení určitého práva omezit právo jiné, u něžž to zákon nedovoluje** (kromě již uvedených např. také právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací, nebo právo přístupu ke kulturnímu bohatství).⁸

[87] **Vláda zneužila (obešla) ustanovení krizového zákona, které jí umožňuje zakázat pohyb osob na vymezených místech a současně tímto opatřením uložila nepřímo povinnost stěžovatelce, aby tato neumožnila přítomnost občanů v prostorách restaurace:** „Zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území. Jak je ve výkladu k § 5 výše rozvedeno, omezit svobodu pohybu a pobytu je vláda na jeho základě oprávněna jen ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací. Ve vztahu k němu je tedy vcelku nepochybné, že takové území může být vymezeno jen z hlediska geografického, tedy jako určitá „oblast na mapě“ (byť jich může současně být samozřejmě i více). Krizové opatření zákazu vstupu, pobytu a pohybu osob lze však expressis verbis nařídit i ve vztahu k vymezeným místům. Toto oprávnění je však nutné vykládat restriktivně, tedy jako podмноžinu pojmu území (z hlediska teritoriálního rozsahu), jelikož pouze takový výklad naplňuje smysl požadavku zákonnosti. Není tedy konformní, aby taková místa byla vymezena na širokém území (celého kraje, nebo dokonce celé země) druhově, navíc tehdy, kdy by tímto způsobem bylo fakticky sledováno vyprázdnění jiných základních práv a svobod.“ (Kuba⁹)

[88] **Stěžovatelka si je jistá, že by svoje argumenty neshrnula lépe, než právník Kuba (ostatně k tomuto právníkovi nemůže mít Ústavní soud tolik osobních výhrad jako k právnímu zástupci stěžovatelky, které soudci neváhají projevit ani v usneseních, ani ve veřejných rozhovorech, proto je jistě vhodné na jeho moudré názory poukazovat a stěžovatelce nezbyvá než věřit, že ústavní soudci budou tímto způsobem ochotni naslouchat jiným právním názorům než těm svým):** „K případným výhradám toho druhu, že zákon počítal jen s určitými eventualitami krizových situací, kdy není na jiné „připraven“, je třeba uvést, že každý zákon působí prospektivně, a je na zákonodárci v jaké podobě a šíři jeho prostřednictvím práva a povinnosti upraví. Pokud se situace změní, nic nebrání tomu zákon novelizovat a například jej rozšířit, avšak v žádném případě není s charakterem materiálního právního státu slučitelné, aby byl použití tohoto argumentu vykládán *contra legem*.“ (Viz opět Kuba¹⁰).

[89] Jak upozorňuje právník Kuba, krizový zákon umožňuje omezení práva podnikat (ovšem neumožňuje plošný zákaz podnikání, což se fakticky od jara děje): „Právo

⁸ <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/pravomoci-vlady-za-nouzoveho-stavu>

⁹ <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/pravomoci-vlady-za-nouzoveho-stavu>

¹⁰ <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/pravomoci-vlady-za-nouzoveho-stavu>

provozovat podnikatelskou činnost je možné omezit pouze tehdy, pokud by ohrožovala prováděná krizová opatření, nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění. O krizových opatřeních bude projednáno vzápětí, přičemž je třeba ještě jednou zdůraznit, že **skutečně nelze toliko z titulu vyhlášení nouzového stavu jakkoliv omezit podnikání mimo souvislost s realizací konkrétních krizových opatření, jinými slovy v žádném případě plošně (například zákazem maloobchodního prodeje).** Práva podnikat se lze obecně domáhat pouze v mezích zákonů, které jeho ústavní zakotvení provádějí, přičemž tyto zákony (například živnostenský zákon, nepřeberné množství zákonů odvětvových regulující konkrétní oblasti podnikatelské činnosti atd.) ukládají celou řadu povinností, které podnikatel musí plnit, a s jejich porušením spojují rozmanité sankce v nejrůznějších podobách. **Při jejich ukládání přitom zásadně platí, že nesmí být pro podnikatele likvidační. Zákaz činnosti jako trest ultima ratio je až na výjimky spojen s tím nejzávažnějším jednáním, kterého se může podnikatel dopustit (zpravidla v trestněprávní rovině), a obdobně jako u svobody pohybu proto není přípustné, aby omezení za nouzového stavu měla ekvivalentní účinek. Stejně tak není možné tato omezení ukládat ve vztahu k podnikatelským činnostem diskriminačně, neboli mezi nimi činit nedůvodné rozdíly."**

[90] **Vláda se vydáním krizového opatření dopustila mj. porušení čl. 4 Listiny základních práv a svobod:**

- (1) **Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.**
- (2) Meze základních práv a svobod mohou být **za podmínek stanovených Listinou** základních práv a svobod (dále jen "Listina") upraveny pouze zákonem.
- (3) **Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.**
- (4) Při používání ustanovení **o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu.** Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

[91] Současně se stěžovatelka domnívá, že ukládání povinností aktem vládnutí/politickým aktem nebo pouhými krizovými opatřeními (která rozhodně nejsou na úrovni zákona, jak stěžovatelka rozsáhle zdůvodnila), aniž by se jednalo o pouhou konkretizaci povinností uložených přímo zákonem, není možné a je v rozporu s čl. 2 odst. 4 Ústavy i čl. 4 odst. 1-4 Listiny.

[92] **Z těchto důvodů má stěžovatelka za to, že krizová opatření jsou regulací preter legem. Proto stěžovatelka spojuje s touto ústavní stížností návrh na zrušení aktuálně platného krizového opatření a konstatování protiústavnosti opatření dříve vydaných**

VI.

Nezákonnost a protiústavnost napadených opatření

[93] Stěžovatelka se dovolává **porušení čl.4 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 3 Ústavy ve vztahu k usnesení o vyhlášení nouzového stavu.**

V.1. Protiústavnost spočívající v porušení pravidel stanovených v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb. (ZOB)

• Vyhlášení nouzového stavu

[94] Podle stěžovatelky v případě vyhlášení nouzového stavu nebyl respektován čl. 6 odst. 1 ZOB, podle kterého *„Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.“*

[95] Nepromyšlený a v podstatě „amatérský“ přístup exekutivy je patrný již z nevhodného vymezení území. Nouzový stav byl vyhlášen „pro území České republiky“, což ovšem opomíjí skutečnost, že mezinárodní právo za území ČR považuje také např. prostory diplomatických misí (teorie exterritoriality). Vhodnější by bylo použít vymezení prostřednictvím území krajů (srov. čl. 99 Ústavy), které bylo již při vyhlášení nouzového stavu využito v minulosti.

[96] Za daleko podstatnější nedostatek je ovšem nutno považovat to, že **usnesení o vyhlášení nouzového stavu v rozporu s výslovným textem čl. 6 odst. 1 ZOB neobsahuje vymezení, „která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají“.**

[97] Jak patrně, **usnesení o vyhlášení nouzového stavu žádné takové „vymezení“ ani cokoliv tomu i jen podobného neobsahuje.** Zde lze poukázat na analýzu z pera advokáta Tomáše Sokola:

„Neříkám, že to je principiálně špatně, naopak, skutečně mohou nastat a také již nastaly situace, kdy není možné svolávat Parlament a vláda musí mít v ruce instrumenty k operativnímu řešení nečekaných situací. To ale nic nemění na tom, že tento instrument dává výkonné moci velice silný mandát pro nejzásadnější zásahy do občanských práv. Z toho důvodu se domnívám, že není možné, aby to, co v tomto usnesení o vyhlášení nouzového stavu má být, tedy vymezení práv, která se omezují, bylo někde jinde, v jiném právním předpise. A to i kdyby k vyhlášení tohoto následujícího právního předpisu měla vláda dostatečnou legitimitaci, což, jak budu dovozovat, ani nemá. A i kdyby k vyhlášení tohoto „doplňku“ došlo těsně po vyhlášení usnesení o nouzovém stavu.“

Podle mého názoru musí být již v tomto předpise o vyhlášení nouzového stavu jasně deklarováno, jaká práva budou omezena. Tedy například právo shromažďování, právo svobody pohybu, právo nedotknutelnosti osoby a nedotknutelnosti obydlí atd.

To, co pak může následovat v nějakých dalších opatřeních vlády, již je faktická realizace tohoto průlomu do vymezených občanských práv, například karanténními opatřeními, omezením provozu restaurací atd. Současná konstrukce nouzového opatření a navazujících krizových opatření, ovšem obsahuje pouze tuto technickou stránku omezení ústavních práv, nikoliv však jejich předchozí výčet. V tomto se tedy s Janem Wintrem neshoduji a zjevně shodný názor jako já má již zmiňovaný komentář ASPI.

Existuje další důvod, proč podle mého názoru nelze absenci vymezení sistovaných práv v usnesení o vyhlášení nouzového stavu zhojit usnesením vlády o krizových opatřeních. Konstrukce průlomu do ústavních práv je postavena na oprávnění vlády, primárně vyhlásit nouzový stav. To se děje podle zmiňovaného zákona o bezpečnosti ČR.

Teprve je-li vyhlášen nouzový stav, může vláda podle jiného právního předpisu, tedy podle zákona č. 240/2000 Sb., krizového zákona (dále také jen „kriz. zák.“) přijímat krizová opatření. Jinak řečeno, pro přijetí krizového opatření spočívajícího například v omezení pohybu osob, je nezbytné, aby před tím existovalo platné a účinné usnesení o nouzovém stavu.¹¹

[98] Již tento nedostatek je podle stěžovatelky nutno shledat jako natolik závažný, aby Ústavní soud vedl ke zrušení tohoto opatření, jakož i navazujících opatření exekutivy, která byla vydána bez toho, aby byla respektována procedura vyžadovaná ústavním pořádkem ČR.

• Absence přezkumu ze strany Poslanecké sněmovny

[99] Opatření o vyhlášení nouzového stavu nebylo dosud přezkoumáno ze strany zákonodárského sboru, přestože například Komentář k tomuto ustanovení publikovaný v ASPI, je v tomto směru dosti striktní a uvádí: **„Čl. 6 stanovuje rigidní pravidla pro vyhlášení nouzového stavu. Bez splnění náležitostí, které jsou v odst. 1 a 2 uvedeny, by vyhlášení nouzového stavu mělo být zrušeno Poslaneckou sněmovnou. Pokud se tak nestane, je možné chápat, podle autorů tohoto komentáře, od doby skončení jednání Poslanecké sněmovny o problému (co může být i nereagování na oznámení o vyhlášení stavu) vyhlášení nouzového stavu jako nulitní.“**

[100] Je nutno konstatovat zásadní ústavněprávní deficit, ke kterému by se Ústavní soud měl vyjádřit. Poslanecká sněmovna po vyhlášení nouzového stavu opakovaně jednala. Přestože nic zákonodárskému sboru nebránilo v tom, aby byl přezkoumán postup exekutivy, k tomuto přezkoumání nedošlo.

[101] Jakkoli lze ústavní pojistku spočívající v tom, že musí dojít k přezkumu vyhlášení nouzového stavu ze strany exekutivy považovat za ne zcela dostatečnou (vláda má zpravidla v poslanecké sněmovně většinu a *de lege ferenda* by bylo na místě uvažovat

¹¹ Místopředseda ČAK Tomáš Sokol: O nouzovém stavu a jeho účinnosti. Advokátní deník. Dostupné z <https://advokatnidenik.cz/2020/03/23/mistopredseda-cak-tomas-sokol-o-nouzovem-stavu-a-jeho-ucinnosti/>

na zpřísnění garancí proti zneužití moc, **jak doporučuje ústavní právník Zdeněk Koudelka¹²⁾**, je nutné trvat na přísném dodržování ústavněprávní procedury.

- **Závěr**

[102] Exekutiva podle stěžovatelky nedodržela ústavně a zákonem stanovenou proceduru pro vyhlášení nouzového stavu a omezení základních práv a svobod. ESLP konstatoval, že požadavek předvídatelnosti a kvality zákona je formulován proto, aby každá osoba mohla - v případě potřeby za pomoci znalých poradců - přizpůsobit své chování (srov. rozhodnutí *Amann proti Švýcarsku*, § 56, nebo *Rotaru proti Rumunsku*, § 55). Způsob vydávání opatření exekutivy je chaotický, zmatečný a neodpovídá požadavkům předvídatelnosti zákona. Stěžovatelka poukazuje na rozsudek ze dne 23. února 2017 ve věci č. 43395/09 – *De Tommaso proti Itálii*, kde Velký senát ESLP jednomyslně rozhodl, že nejasnost a nepředvídatelnost italské právní úpravy týkající se zvláštního policejního dohledu uloženého osobě považované za hrozbu společnosti představovala porušení svobody pohybu zaručené v článku 2 Protokolu č. 4. Soud dále jednomyslně shledal, že nařízení policejního dohledu bez veřejného projednání vedlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

V.2. Protiústavnost spočívající v tom, že nebylo postupováno podle Pandemického plánu ČR, napadená opatření nebyla založena na doporučení odborníků a odborných komisí/rad

26

[103] První Pandemický plán ČR byl přijat usnesením vlády v roce 2001. Vznikl tehdy na doporučení Světové zdravotnické organizace, která už v roce 1999 vytvořila globální plán v souvislosti s hrozbou pandemie chřipky. Český národní plán, na který navazují i plány jednotlivých krajů, byl poté třikrát revidován. Nejdříve v letech 2004 a 2006, kdy reagoval mimo jiné na tehdejší nebezpečí tzv. ptačí chřipky. Další (a zatím) poslední aktualizace proběhla v roce 2011.

[104] Ta už se ale netýkala jenom chřipky, plán byl totiž tehdy uzpůsoben daleko širěji i pro potřeby dalších infekčních onemocnění. **V úvodu tohoto dokumentu se výslovně mluví například o SARS, tedy taktéž virovém onemocnění dýchacích cest způsobeném koronavirem (podobným jako dnes covid-19).** Ve stále platném textu vystaveném i na stránkách Ministerstva zdravotnictví je uvedeno, že hrozba nových infekčních onemocnění vyžaduje v mnoha bodech implementaci shodných opatření jako u chřipky. **Z toho je zjevné, že poslední verze Pandemického plánu ČR platí i pro nynější pandemii způsobenou novým typem koronaviru.**

¹² Zdeněk Koudelka: Prezident, vláda a nouzový stav. Názory aktuálně. Dostupné z <http://blog.aktualne.cz/blogy/zdenk-koudelka.php?itemid=36251>

[105] Podle schváleného Pandemického plánu ČR je Komise pro řešení výskytu závažných infekčních onemocnění v České republice („Ústřední epidemiologická komise“ dále jen ÚEK) pracovním orgánem vlády ČR. Mezi její hlavní úkoly patří:

- a) informovat vládu o průběhu a důsledcích výskytu závažných infekčních onemocnění včetně výskytu chřipky způsobené novou variantou chřipkového viru v případě vzniku pandemie chřipky,
- b) koordinovat a kontrolovat činnost krajských komisí pro řešení výskytu závažných infekčních onemocnění včetně výskytu chřipky způsobené novou variantou chřipkového viru v případě vzniku pandemie chřipky,
- c) vyhodnocovat vývoj epidemiologické situace,
- d) doporučovat vládě přijímání příslušných protiepidemických opatření s celostátní působností.

[106] Jako zcela zásadní pochybení stěžovatelka spatřuje to, že v rozporu se schváleným Pandemickým plánem ČR nebyla napadená opatření založena na doporučeních ÚEK. Přitom, jak vyplývá ze znění § 39 odst. 1 krizového zákona se v případě, kdy vzniklé ohrožení má povahu nákazy stává „Ústřední nákazová komise součástí Ústředního krizového štábu“.

[107] Stěžovatelka také rozporuje přijaté krizové opatření, neboť neodpovídá opatřením navrhovaným v Pandemickém plánu.

[108] Ústřední epidemiologická komise se pod ministrem Adamem Vojtěchem sice na chvíli rozjela (od února 2020 se sešla čtyřikrát), ale její práce byla přerušena v půli května. Potom si dala na čtyři měsíce nepochopitelně „pauzu“. Fakticky tím byl opět porušen **Pandemický plán, ten totiž výslovně žádá pravidelné jednání komise a výměnu informací s centrálními úřady i kraji ve všech fázích pandemie**. Přitom třeba na Slovensku se tamní vládní Pandemická komise scházela i během léta a stále plní roli hlavního orgánu pro zvládnání pandemie.

[109] ÚKŠ je součástí struktury Bezpečnostní rady státu. Jeho hlavní devízou je, že zrychluje akceschopnost exekutivy při reakci na krize. Zasedají v něm experti, kteří jsou na odborné diskuse připravení. V kompetenci má záchrannou, logistickou a informační agendu. Jeho hlavním úkolem je navrhnout vládě konkrétní opatření, o nichž pak kabinet pouze hlasuje. Vláda tak má uvolněné ruce pro politická rozhodnutí. Podle charakteru krizové situace jmenuje předseda vlády ČR a BRS, který rozhoduje o aktivaci ÚKŠ, předsedou ÚKŠ ministra vnitra nebo ministra obrany.

[110] Bezpečnostní rada státu zasedala dne 16. září 2020, kdy ale podle informací dostupných na jejích stránkách vůbec nebyla otázka nouzového stavu či epidemiologické situace nastolena.¹³

¹³ <https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?pgid=548>

[111] Ostatně ani ze zápisů jednání vlády není zřejmé, že by vláda postupovala na základě doporučení ÚEK či Bezpečnostní rady státu. Postup vlády je tak nutno považovat za nepodložený a svévolný.

V.3. Protiústavnost spočívající v tom, že nebyla následována doporučení mezinárodních lidskoprávních institucí

[112] Generální tajemník Rady Evropy poznamenal, že jakákoli nouzová opatření „**by měla být v souladu s ústavou [...] a případně podléhat přezkumu ústavním soudem**“. (Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis - 7 April 2020).

[113] Benátská komise zdůraznila ve stanovisku z 16. 4. 2020 (CDL-PI(2020)003) význam soudního přezkumu, pokud jde o vyhlášení a prodloužení nouzového stavu. Ve svém stanovisku CDL-AD(2011)049 Benátská komise zdůrazňuje, že "**vládní agentury musí fungovat v rámci zákona a jejich opatření musí podléhat soudnímu přezkumu**". Zdůrazňována je rovněž role přezkumu ze strany zákonodárního sboru.

Dokument Rady Evropy, který se týká právě nedodržování demokratických pravidel během údajného boje s koronavirem (dostupný ve zkrácené české verzi zde <https://www.uouu.cz/respekt-k-nbsp-demokracii-pravnimu-statu-a-nbsp-lidskym-pravum-behem-pandemie-covid-19/d-44699>) zdůrazňuje zejm. následující:

- a. Při přijímání opatření v době nouze je třeba dodržovat principy právního státu a demokracie. Zejména se jedná o:
 - i. **Princip legality.** Základním principem právního státu je, že výkon státní moci musí být v souladu s právem, přičemž právo v této souvislosti zahrnuje nejen akty parlamentu, ale také například mimořádná nařízení vlády, **pokud mají ústavní základ.**
 - ii. **Omezené trvání nouzového stavu a mimořádných opatření.** Během nouzového stavu mohou vlády získat pravomoc vydávat právní předpisy (nařízení), nicméně tato pravomoc by měla být omezena dobou trvání stavu nouze a zároveň by veškeré právní předpisy přijaté během stavu nouze **měly zahrnovat jasná časová omezení doby trvání těchto výjimečných opatření.**
 - iii. **Princip nezbytnosti.** Omezený rozsah legislativy přijímané ve stavu nouze a princip nezbytnosti vyžaduje, aby **mimořádná opatření modifikovala běžná pravidla a postupy demokratického rozhodování v co nejmenším rozsahu.**
 - iv. **Rozdělení pravomocí a kontroly výkonné moci v nouzovém stavu.** Orgány moci výkonné by měly být schopny jednat rychle a efektivně, což může vyžadovat přijetí jednodušších rozhodovacích postupů. Parlamentsy musí mít pravomoc kontrolovat moc výkonnou, zejména by měly ověřovat, zda jsou nouzové pravomoci výkonné moci stále oprávněné, a zároveň by měly mít možnost rozhodnutí moci výkonné změnit či zrušit. **Současně by měly být zachovány klíčové funkce soudnictví,**

zejména ústavního soudnictví, aby bylo možné posoudit omezení lidských práv zavedená nouzovou legislativou.

[114] Dále lze odkázat na **Stanovisko Rady evropských advokátních komor (CCBE) ohledně systémových rizik zasahujících do principů právního státu v době pandemie**,¹⁴ podle kterého i v době nouzového stavu musí platit zejména následující limity:

- „stav nouze“ a „zvláštní pravomoci“ **musí mít vždy oporu v zákoně (případně ústavním zákoně) a musí být o nich hlasováno v parlamentu,**
- trvání nouzových opatření musí být časově omezeno a může být prodlouženo jedině dalším zákonem schváleným parlamentem,
- **přijatá mimořádná opatření musí být potvrzena zákonem odhlasovaným v parlamentu se stanovením doby jejich účinnosti**, jejímž uplynutím přestávají platit,
- **opatření musí být přiměřená a musí respektovat základní lidská práva a svobody garantované Chartou a mezinárodními smlouvami a úmluvami,**
- **soudní přezkum všech opatření musí být zaručen a nelze jej nikterak omezit,**
- **po dobu trvání nouzových opatření musí být advokátům za všech okolností umožněno plnit svou společenskou roli – ochranu práv a oprávněných zájmů jednotlivců a organizací včetně pomoci těmto subjektům při realizaci jejich práva na přístup ke spravedlnosti.**

[115] Stěžovatelka **poukazuje také na Sdělení Evropské komise**,¹⁵ které se týká **kroků jednotlivých členských států během „pandemie“**. Ve sdělení se zdůrazňuje, že by země již neměly přistoupit k celostátním „karanténám“, které mají negativní dopad na sociální sféru a na ekonomiku. Dále se ve sdělení dočteme, že vlády by si měly dát pozor na to, jaká opatření hodlají přijímat, aby nebyly v konfliktu s dodržováním principů právního státu a demokracie.

[116] Žádný z těchto bodů nebyl v ČR od března 2020 až dosud dodržen. ČR se nenachází ve vzduchoprázdnu. Podle čl. I odst. 2 Ústavy *Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva*. Toto ustanovení není ze strany české vlády respektováno.

¹⁴ <https://advokatnidenik.cz/2020/06/11/rizika-pro-pravni-stat-a-potreba-posilovani-systemu-pravni-pomoci-v-eu/>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_short-term_eu_health_preparedness.pdf?fbclid=IwAR0xsEk12AtIPbvyOM5XdDcad9Blqs0G3cID3LaxtD3U9lpg8zexb6OC6b0

[117] Je povinností Ústavního soudu se konečně zastat lidských práv a po výkonné moci vyžadovat dodržování veškerých pravidel, která jsou vytvořena pro její kontrolu.

V.4. Protiústavnost spočívající v nepřijetí dostatečných opatření k ochraně práv stěžovatelky

[118] Stěžovatelka se domnívá, že stát zásadně pochybil, nepostupoval-li podle připraveného Pandemického plánu. Tento plán je připraven na mnohem závažnější situaci, než byla ta, která nastala ohledně koronaviru. Počítá se s násobně větším počtem skutečně nemocných lidí a hospitalizací (skutečných hospitalizací a nikoli těch sociálních, kdy např. podle webu Hlídač státu lze naprosto jasně dovodit, že v nemocnici leží nejméně polovina lidí, kterým byl proveden PCR test, k jehož neprůkaznosti se stěžovatelka vyjadřuje na jiném místě této stížnosti. Stát od jara nebyl schopen zdůvodnit, proč se Pandemického plánu nedržel a proč namísto toho přijímal jedno chaotičtější opatření než druhé.

[119] Toto prvotní pochybení přineslo celou řadu dalších pochybení. Stěžovatelka ale považuje z jejího pohledu za klíčovou skutečnost, že stát nedostal svému závazku přijmout odpovídající opatření, která by zmírnila až minimalizovala následky přírodní pohromy, pokud budeme několik desítek tisíc pozitivně testovaných lidí v určitém okamžiku považovat skutečně za pohromu.

[120] V rámci rozsudku *Budayeva a další proti Rusku* (stížnost č. 15339/02 ze dne 20. 3. 2008.) ESLP konstatoval porušení pozitivních závazků státu v souvislosti s právem na život ruských občanů tím, že úřady neinformovaly o pravděpodobnosti sesuvů půdy v Tyrnauzu v červenci 2000, nevarovaly místní populaci, nesáhly k evakuaci a záchranným pracím a po samotné přírodní katastrofě neprovedly řádné vyšetřování celého incidentu.

[121] Tato povinnost přitom byla přímo ve vztahu k ochraně vlastnictví potvrzena judikaturou Nejvyššího soudu (rozsudek NS ze dne 11. 4. 2012, 28 Cdo 2519/2011):

*„Evropský soud pro lidská práva konstatoval pozitivní závazek státu při ochraně vlastnictví v rozsudku velkého senátu ve věci Ö. proti T. (z 30. 11. 2004, č. stížnosti 48939/99) a v rozhodnutí ve věci B. a další proti R. (z 20. 3. 2008, stížnost č. 15339/02 a další). Soud rozhodl, že pozitivní závazky států chránit a naplnit práva zakotvená v evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod se vztahují i na situace přírodních katastrof. I když jsou přírodní katastrofy mimo sféru ovlivnitelnosti státu, musí státy přijímat odpovídající opatření ke zmírnění jejich následků, a to zejména preventivní opatření ke zmírnění až minimalizování následků živelních pohrom. Konkrétní požadavky na stát se však liší podle toho, o jaké právo (a o jaký skutkový stav) se jedná. Aplikace pozitivních závazků se uplatní tehdy, pokud stát o přírodní katastrofě věděl či vědět mohl. **K ochraně majetku musí stát přijmout taková opatření, která jsou rozumná a přiměřená. Při výběru konkrétních praktických opatření stát požívá zvlášť širokou míru uvážení, avšak není možné, aby nepodnikl prakticky nic** (viz Wagnerová, E., Šimíček,*

V., Langášek, T., Pospíšil, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012, s. 304, bod 17.)."

V.5 Protiústavnost spočívající v absenci odůvodnění předmětných opatření

[122] Svoboda podnikání je jedním z charakteristických znaků svobodné České republiky tak, jak jsme zvyklí od času Samotové revoluce. Podnikatelé jsou páteří naší ekonomiky a jsou to právě podnikatelé ve službách, kteří mají zásadní podíl na tvorbě HDP. Služby (bazény, posilovny, restaurace, hotel, kavárny a pod.) tvoří 60% HDP. Tito podnikatelé jsou klíčoví pro financování služeb, které stát poskytuje svým občanům a pro fungování zdravotnictví, placení státních zaměstnanců a financování sociálního státu.

[123] Stát zakázal buď přímo nebo nepřímo podnikatelům pracovat a vydělávat. Znemožnil jim platit za služby, které odebírají sami (a tím jsou postižena navázaná odvětví), nedovolil jim řádně se postarat o zaměstnance, a dokonce je odřízl od peněz, které používali pro svoji vlastní obživu. Mnozí podnikatelé tak museli skončit nebo jejich rodiny živoří. To, že neodvedou daně, bude mít na fungování státu obrovský dopad. Zadluží se nejen tato generace, ale také naši potomci. Je pravděpodobné, že stát nebude moci plnit svoje pozitivní závazky, které vůči svým občanům má.

[124] Stát se od jara neobtěžoval pořídit si jednu jedinou řádnou analýzu situace, neobtěžoval se zjistit, zda je skutečně nezbytně nutným opatřením k ochraně nemooucích lidí z domovů pro seniory právě uzavření restaurací pro majoritu, jejíž nakažení se koronavirem je naopak z hlediska tzv. státní imunity žádoucí.

[125] Stát si nepřipravil pro svoje rozhodování tzv. cost benefit analýzu, kde by poměřil, zda nežádoucí dopady přijímaných opatření jsou skutečně vyváženy pozitivními dopady, které jsou u podstatné části opatření a faktické uzavření restaurací nevyjímaje, velmi diskutabilní a nejsou opět ničím prokázány. Občané jsou nuceni opatření přijímat, protože „to tak prostě je a kdo jejich pozitivní dopady zpochybňuje, jistě si přeje, aby tady byla minimálně Itálie nebo abychom měli víc obětí než Spojené státy ve Vietnamu.“ Ano, logika opatření není ničím jiným než brutálním frontálním útokem na zdravý rozum a na základy naší západní společnosti.

[126] Přitom český vědec Omar Šerý, který ještě před nedávným časem byl součástí vládního „korona týmu“, provedl výzkum,¹⁶ který dokázal, že se v provozovnách (dle sdělení v médiích tedy konkrétně např. v obchodech nebo na poštách) koronavirus prostě nešíří. Jak má vláda dokázáno, že se virus extrémně šíří v restauracích a že je tedy opatření, které totálně zavřelo všechny podniky a znemožnilo lidem žít se prací a využívat svoje právo na podnikání, přiměřené a šetří v maximální možné míře lidská práva a svobody? Stěžovatelka si je jistá, že vláda nemá žádné důkazy pro své kroky a doslova a do písmene „vaří z vody“. Problémem je, že nejsme na skautském táboře

¹⁶ <https://www.forum24.cz/vyzkum-ceskych-vedcu-prokazal-ze-riziko-nakazy-covidem-na-poste-a-v-obchodech-je-nulove/>

s celotáborovou hrou „Epidemie“, ale v reálném životě, kde taková rozhodnutí likvidují lidské životy.

[127] V uvedeném článku o analýze vědce Šerého je tato citace, kterou stěžovatelka považuje za příhodnou: *„Domnívám se, že na mozek leze vše kolem koronaviru nejen nám všem, ale především lidem z vlády, co například vymýšlejí, co budou a co nebudou smět prodávat supermarkety. To je už opravdu za hranicí blbého béčkového sci-fi,“* prohlásil Šerý a kritizoval uzávěru v obchodech. S tímto nelze než plně souhlasit. Profesor Šerý dále uvedl: *„Zjistili jsme, že prakticky ani ve vzduchu, ani na žádném z dvaceti testovaných povrchů se žádný koronavirus nevyskytl. Musím se přiznat, že to je pro mě velké překvapení, protože spousta lidí si sahá na roušky během dne. Pak sahají právě na různé displeje, na platební terminály a tak dál. A tam jsme opravdu neobjevili ani jeden virus.“* Má vláda najisto postaveno, že podobně na tom nejsou restaurace? Ne, nemáme. Neví vůbec nic, stejně jako například u nucení k zahalování obličejů nebo uzavírání škol a odpírání školní docházky a základního práva na vzdělání dětem.

[128] Vláda nijak nezdůvodnila, proč mohou být např. závodní kantýny otevřeny. Nevíme, proč v nich nehrozí šíření koronaviru v takové míře jako v restauracích. Nevíme, proč je převažující zájem na tom, aby dělníci ve Škodovce mohli jíst něco tak zdravého jako je sekaná s bramborovou kaší a kyselou okurkou namísto toho, aby si museli přinést svačinu v krabičce nebo si vzít ešus a nechat si naložit oběd do něj a sníst ho na svém pracovním místě.

[129] Jestliže je stravování natolik riziková činnost, že musí být zakázána nehledě na to, že takový zákaz povede ke krachu restaurací a ohrožení životní stability mnoha rodin, pak by bylo zcela odůvodněné, aby byly zavřeny všechny stravovací provozy a dělníci jedli chleba se sádlem, čímž by se eliminovala činnost tak epidemiologicky závažná, jako je společné stravování. Analýzy však neexistují, proto jsou podle názoru stěžovatelky přijímaná opatření zcela závislá na rozmarech ministrů.

[130] Stěžovatelka odkazuje též na Odlišné stanovisko soudce Pavla Šámala k výroku a odůvodnění usnesení sp. zn. Pl. ÚS 102/20: *„Nepovažuji za správné a ústavnímu pořádku vyhovující, aby vláda, byť v době závažné pandemie v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ a z důvodu ochrany zdraví obyvatelstva, stanovila na první pohled nelogická a vnitřně rozporná omezení základních lidských práv a svobod.“*

[131] K náležitostem odůvodnění opatření obecné povahy se NSS vyjádřil již v rozsudku ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publikovaném pod č. 1795/2009 Sb. NSS: **„Podle § 173 odst. 1 správního řádu musí opatření obecné povahy obsahovat odůvodnění. Jeho specifický obsah je blíže určován řadou ustanovení ... Z § 68 odst. 3 užitého přiměřeně dle § 174 odst. 1 správního řádu je však zřejmé, že v tomto odůvodnění nesmí zejména chybět esenciální obsahové náležitosti odůvodnění běžného správního rozhodnutí. I v odůvodnění opatření obecné povahy je tak nutno uvést důvody výroku, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů.“**

[132] Ve stejném rozhodnutí pak NSS dodává: „**Nutno zdůraznit, že v případě faktické nepřezkoumatelnosti této části odůvodnění opatření obecné povahy není úkolem soudu, coby orgánu, jemuž přísluší pouze přezkum vydaného opatření obecné povahy, aby nahrazoval skutková zjištění a právní závěry, které měl učinit správní orgán, a zasahoval tak do jeho působnosti.**“

[133] Ústavní soud, v souvislosti se správními akty normativními, výslovně konstatoval, že od menších obcí nelze očekávat, že své právní předpisy budou formulovat ve stejné kvalitě, jakou by měly mít formulace zákonných norem, neboť obce zpravidla nedisponují erudovanými legislativci (např. Pl. ÚS 45/05), což je nutno *mutatis mutandis* vztáhnout i na napadené opatření obecné povahy. Za pomoci argumentu *a contrario* je nutno dovodit, že v případě napadených opatření, které byly přijaty vládou, resp. ministerstvem, je **důvodné trvat na řádném odůvodnění, jakož i splnění dalších formálních požadavků**. Ústřední orgány státní správy disponují rozsáhlým aparátem úředníků a odborníků, kteří mohou zajistit bezvadné splnění všech zákonných požadavků.

[134] Je zřejmé, že požadavky založené judikaturou NSS a ÚS nejsou v případě žádného z napadených opatření splněny. Přestože jsou ukládána zcela zásadní opatření, která zásadním způsobem omezují základní práva a svobody jednotlivců, odůvodnění napadených opatření absentuje.

[135] **Z usnesení o vyhlášení nouzového stavu není možné ani seznat, v čem spočívá naplnění zákonných ustanovení (např. v čem je splněna podmínka podle čl. 5 ZOB, podle kterého se musí jednat o pohromu, která ve „značném rozsahu“ ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.**

[136] **Z odůvodnění napadených opatření není možné seznat, proč byla zvolena právě tato opatření, zda byla zvažována jiná (mírnější opatření), apod. V případě opatření o vyhlášení nouzového stavu pak odůvodnění zcela absentuje, přestože byla zvolena maximální přípustná délka trvání daného opatření!** Je tak podle stěžovatelky možné dovodit, že již na základě nedostatečného odůvodnění napadených opatření je dána jejich nezákonnost a protiústavnost.

[137] **Analogicky lze poukázat na postup v rozporu s doktrínou tzv. zesílených důvodů, jak byla rozpracována v judikatuře Ústavního soudu** srov. zejména nálezy ze dne 12. 12. 2013 sp. zn. I. ÚS 2665/13 (N 217/71 SbNU 545), ze dne 4. 5. 2015 sp. zn. I. ÚS 217/15 (N 85/77 SbNU 247) nebo ze dne 14. 9. 2016 sp. zn. I. ÚS 2652/16]. Tato doktrína je založena na požadavku, aby v případě vzetí do vazby na základě ne zcela úplně či dostatečně zjištěného skutkového stavu (např. se nepodařilo vyslechnout všechny svědky či prověřit důkladně všechny důležité okolnosti) orgány činné v trestním řízení důkazní situaci při trvajícím podezření podložily dalšími důkazy ve prospěch pokračování ve vazebním stíhání. Nelze pouze mechanicky přebírat několik měsíců staré názory a ponechávat důkazní situaci v nejasnosti.

[138] To platí také v situaci nyní předkládané. **I pokud by snad bylo možné připustit přijetí opatření na jaře 2020 bez odůvodnění či pouze se stručným odůvodněním daným krizovou situací, tak pokud jde o současnou situaci o půl roku později, je na místě již plně trvat na požadavku řádného odůvodnění kroků exekutivy.**

[139] Stěžovatelka je v důsledku ničím nepodloženého krizového opatření přímo dotčena na právu obsaženém v čl. 26 Listiny základních práv a svobod (jak jako právnická osoba – společnost zejm. podle odst. 1: Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.), tak jako fyzická osoba zejm. podle odst. 3 ve svém postavení občanky závislé na výdělcích z podnikání své společnosti, jejíž je společníci a jednatelkou (Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.). Vedle toho je stěžovatelka přímo dotčena na svém právu na majetek podle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

[140] Stěžovatelka namítá i porušení základních práv uvedených v jiných částech této stížnosti, zejm. pak práva obsaženého v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.) a čl. 2 odst. 4 Ústavy, jakož i nerespektování všech ustanovení čl. 4 Listiny.

V.5. Nebyly dány důvody pro vyhlášení nouzového stavu a přijetí napadeného krizového opatření, opatření jsou nepřiměřená

[141] Stěžovatelka namítá, že nebyly splněny podmínky "veřejného ohrožení státní existence" ve smyslu čl. 15 Úmluvy (viz *Lawless v. Irsko* č. 3, 332/57). Česká republika navíc nevyužila ani stanoveného postupu, aby podle čl. 15 Úmluvy derogovala po dobu vyhlášení nouzového stavu jakákoli práva zaručená Úmluvou a jejími protokoly a došlo tedy rovněž k porušení tohoto ustanovení.

[142] **Závazný Pandemický plán České republiky konstatuje, že v případě sezónní epidemie běžné chřipky onemocní 5 až 10 % obyvatelstva (v podmínkách ČR tedy zhruba pět set tisíc až jeden milion obyvatel).**

[143] **Po celou dobu v ČR nebyla ani situace pro vyhlášení epidemie,¹⁷ počty nemocných tomu nikdy neodpovídaly. Nelze přitom zaměňovat počty pozitivně testovaných osob s počty nemocných, zvláště pak když do počtů pozitivně testovaných jsou zahrnuty tzv. re-testy a exekutiva opakovaně s prezentovanými čísly manipuluje. K chybným falešně pozitivním výsledkům PCR test se stěžovatelka vyjádří níže.**

[144] Kapacity nemocnic nebyly a nejsou zahlceny, naopak se ukazuje (a potvrdil to veřejně i tehdejší ministr zdravotnictví Roman Prymula), že se v nemocnicích aktuálně

¹⁷ Nebyly naplněny požadavky na počty nemocných, které jsou stanoveny pro epidemii chřipky
<http://www.khsova.cz/obcanum/otazky-chripka>

nacházejí „pacienti“, kteří nemají žádné příznaky a důvodem jejich pobytu v zařízení je skutečnost, že se nemají kam vrátit. Není pochopitelné, proč pro tuto situaci stát nevyčlenil dostatek kapacit jak materiálních, technických a personálních. Velmi aktuální prezentace prof. Černého z října 2020 také dokládá, že nedochází k zahlcení nemocnic. Naopak kapacity jsou vyšší, než tomu bylo v této části roku v předchozích letech.¹⁸ Kapacitu nemocnic lze sledovat přímo na webu ministerstva zdravotnictví, tak na webu Hlídač státu.¹⁹

[145] Z informací na webu Fakultní nemocnice Brno lze zjistit až bizarní informaci, že letošní rok byl, pokud jde o využití kapacity lůžek, velmi podprůměrný. Fakultní nemocnice obsloužila o tisíce méně pacientů, než např. v letech 2018 nebo 2019. Tak tomu bylo dokonce i v onom dramatickém říjnu a listopadu 2020, kdy bylo v této nemocnici až o 2000 pacientů méně, z toho ještě musíme část odečíst, neboť jen „zabírali“ lůžka ti, kdo zde byli z důvodů sociálních bez příznaků nebo se slabými příznaky.²⁰

[146] Podle vyjádření předních českých odborníků, a to jak virologů, tak klinických lékařů, kteří se pohybují v nemocnicích na JIP, jde o nemoc jako je každá jiná. Zde lze poukázat na zásadní důkaz – oficiální prezentaci staženou z webových stránek Ministerstva zdravotnictví ČR. Tato byla prezentována dne 3. 8. 2020 na oficiální tiskové konferenci ministerstva v souvislosti se zveřejněním mapy stupňů pohotovosti. Z prezentace *Nákaza COVID-19 a systém lůžkové péče ČR - prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D²¹*, FCCM vyzdvihneme tyto závěry:

- „Počty a průběh COVID-19 u pacientů v ČR nejsou důvodem považovat onemocnění za více „závažné“ než jiná infekční onemocnění, která mohou mít těžký nebo smrtelný průběh ...“
- „Mějme stále na paměti, že na některé nemoci se umírá a nadále i bude a že úmrtí na COVID-19 není známkou selhání péče nebo někoho jiného ...“
- „COVID-19 je nutno vnímat jako další infekční onemocnění, na jehož přítomnost si musíme v našich životech zvyknout a adaptovat ...“

[147] Z údajů WHO nebo americké CDC vyplývá, a poukazují na to mnozí odborníci, že covid má smrtnost prakticky stejnou jako sezónní chřipka (0,23% a v populaci do 70 let jen 0,05%).²² Státní zdravotní ústav pak uvádí jako průměrnou hodnotu 0,3% (přičemž u chřipky víme dle SZÚ ve skutečnosti jen o špičce ledovce, protože se nikdo masivně netestuje). **Z hlediska společnosti a z hlediska toho, jaká ohrožení mohou přijít, jde o marginální problém, a to i vzhledem k počtu mrtvých (dle informací**

¹⁸ <https://koronavirus.mzcr.cz/tiskovy-brifink-ministra-zdravotnictvi-romana-prymuly-k-prubeznemu-hodnoceni-vyvoje-epidemie-covid-19/>

¹⁹ <https://www.hlidacstatu.cz/kapacitanemocnic>

²⁰ <https://www.fnbrno.cz/luzkovy-fond-fn-brno/t1027>

²¹ <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/N%C3%A1kaza-COVID-19-a-syst%C3%A9m-l%C5%AF%C5%BEkov%C3%A9-p%C3%A9%C4%8De-%C4%8CR.pdf>

²² https://www.who.int/bulletin/online_first/BLT.20.265892.pdf

ministerstva zdravotnictví s průměrným věkem cca 80 let, což je ostatně vyšší věk než je v ČR tzv. naděje dožití²³). Ostatně skutečně máme mnoho nadúmrtí, ale u mrtvých nebyl detekován virus, a to ani PCR testem, tj. v situaci, kdy už virus ani nemusel být viabilní. Ačkoli to není podstatou stěžovatelčiny ústavní stížnosti, bude ještě velmi zajímavé sledovat přijetí odpovědnosti za tato úmrtí.

[148] **V této situaci, kdy se prakticky nestalo vůbec nic výjimečného a kdyby nebyla vyvolána „mediální pandemie“, nevypukla by všeobecná hysterie a vše by bylo možno zvládnout s mnohem menšími ztrátami jak na životech (byla-li by přijata alespoň nějaká opatření skutečně směřující k ochraně starých lidí v domovech, ale nikoli taková, která je zásadně omezí na svobodě a dehumanizují je), tak hlavně na hospodářství a budoucnosti a důvěře občanů ve stát, považuje stěžovatelka za zásadní problém ohrožení právního státu a demokracie a vychýlení kontroly moci směrem k nekontrolovanému rozšiřování pravomocí exekutivy, a to podstatným způsobem, je pro společnost mimořádně nebezpečné a činí ji to velmi fragilní.**

[149] V této souvislosti nelze pominout naprostou ignoraci dalšího významného principu právního státu ze strany vlády, kterým je princip právní jistoty, jehož nezbytnou součástí je jak **předvídatelnost práva**, tak i **legitimní předvídatelnost postupu orgánů veřejné moci** v souladu s právem a zákonem stanovenými požadavky. **Předvídatelnost práv** je jedním ze základních prvků principu právní jistoty, bez jehož respektování si nelze demokratický právní stát představit. Vláda a ministr zdravotnictví však rozhodují zcela nepředvídatelně, chaoticky a nekonzistentně, mnohdy ze dne na den nebo i z hodiny na hodinu a zpětně vykládají text opatření na tiskových konferencích a výkřiky v médiích, což zásadním způsobem narušuje důvěru občanů a poskytuje prostor pro svévoli orgánů veřejné moci.

[150] Ústavní soud pro účely posouzení přiměřenosti zásahu do konkrétního ústavním pořádkem garantovaného základního práva či svobody aplikuje ve své ustálené judikatuře třístuňový test proporcionality v rámci kterého zkoumá „*zda předmětné opatření sleduje legitimní (ústavně aprobovaný) cíl jeho omezení, a pokud ano, zda je toto opatření k dosažení tohoto cíle vhodné (požadavek vhodnosti), dále, zda tohoto cíle nelze dosáhnout jiným způsobem, jenž by byl k dotčenému základnímu právu šetrnější (požadavek potřebnosti), a nakonec, zda zájem na dosažení tohoto cíle v rámci určitého právního vztahu převáží nad dotčeným základním právem (proporcionalita v užším smyslu).*“ – srov. např. nálezn Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13.

[151] Stěžovatelka poukazuje na to, že předmětnými opatřeními se zásadně omezuje až neguje právo podnikat a fakticky se též zakazuje volný pohyb osob na celé České republice. Stěžovatelka má za to, že takové omezení krizový zákon neumožňuje. Ostatně k takovému výkladu, který neumožňuje státu podobný plošný zákaz (byť by z něj byly

²³ <https://koronavirus.mzcr.cz/prumerny-vek-zemrelych-pacientu-pozitivnich-na-covid-19-je-79-80-let/>

stanoveny výjimky) dospěl také rakouský ústavní soud. **Ten v rozhodnutí V 363/2020 ze dne 14. července 2020 prohlásil za protiústavní opatření spolkového ministra zdravotnictví a sociálních věcí, který vydal obecný zákaz vstupu na veřejná místa pouze s několika výjimkami (např. vstup pouze s lidmi, kteří žijí ve společné domácnosti ve vzdálenosti nejméně 1 metru od ostatních lidí). Na soustavnou rozhodovací činnost rakouského ústavního soudu ostatně stěžovatelka poukazuje v globálu. Je inspirativní, že tento soud nezapomněl, jak se chrání lidská práva. Stěžovatelka to vnímá jako povzbuzení, uváží-li, že i naši předkové byli součástí rakouské monarchie a Vídeň byla centrem dění.**

[152] Soud rozhodl, že ustanovení oddílů 1, 2, 4 a 6 opatření jsou protiprávní, protože překračují limity uložené odpovědnému spolkovému ministrovi podle oddílu 2 zákona o opatřeních COVID 19. Podle ústavního soudu bylo klíčové, že nařízení nejen zakazovalo vstup na určitá konkrétně vymezená místa. Výjimky v oddíle 2 vyhlášky nemění skutečnost, že oddíl 1 opatření „je založen na zásadě obecného zákazu výstupu“. Na takový komplexní zákaz se však nevztahuje zákon o opatřeních COVID-19. Tento zákon neposkytuje základ pro vytvoření povinnosti zůstat na konkrétním místě, zejména ve vašem vlastním domě. Stěžovatelka poukazuje na tuto judikaturu, protože právě zákaz přítomnosti občanů v její restauraci způsobuje těžké rány jejímu podnikání.

[153] Rozhodnutí uvádí, že zákonodárce může určit místa, do nichž je zakázán vstup, konkrétním nebo abstraktním způsobem, aby zabránil šíření COVID – 19, může také zakázat cizincům vstupovat do regionálně omezených oblastí, jako jsou místní oblasti nebo obce. Opatřením je však zakázán vstup do veřejného prostoru mimo svůj vlastní domov (v širokém smyslu čl. 8 EÚLP) obecným zákazem vstupu.

[154] **To podle rakouského soudu neznamená, že zvláštní zákaz nelze odůvodnit přítomností zvláštních okolností, s výhradou časových, osobních a faktických omezení, pokud se takové opatření může ukázat jako přiměřené intenzitě zásahu. V každém případě takové dalekosáhlé omezení volného pohybu osob, protože opatření toto právo v zásadě porušuje, vyžaduje konkretizovaný a odpovídajícím způsobem konkrétnější právní základ. Krizové opatření, které stěžovatelka napadá, nesplňuje tyto požadavky ani omylem.**

V.6. PCR testy nejsou schopny identifikovat infekčního jedince

[155] Celá „pandemie“ a ničení svobody a celých národů stojí a padá na RT-PCR testech. To právě počtem provedených testů a počtem tzv. pozitivních testů se vše odůvodňuje, jde tedy o alfu a omegu celé pandemie. Podle počtu pozitivních případů se vlády rozhodují, jestli spustí lock down nebo jiná opatření, včetně zákazu přítomnosti hostů v restauracích.

[156] Níže předkládané studie, vyjádření odborníků a rozhodnutí lisabonského soudu přitom ukazují, že PCR testy jsou ke zhodnocení toho, zda člověk skutečně onemocněl infekcí covid-19, bezcenné. Proto je celý systém „boje s pandemií“ postaven od počátku na vadných a irelevantních datech.

Rozhodnutí portugalského odvolacího soudu

[157] K portugalskému odvolacímu soudu se dostal případ 4 lidí, na které byla uvalena izolace, resp. karanténa (fakticky byli uvězněni v prostorách hotelu po dobu 16 dnů), protože jednomu z nich byl proveden PCR test, který vyšel pozitivně, a další tři se údajně dostali do rizikového kontaktu. Tito lidé nebyli nijak nemocní. Protože s tímto postupem tamních úřadů (období našich KHS) dotčení nesouhlasili, obrátili se na soud.

[158] V Portugalsku zřejmě, jak vyplývá z rozhodnutí soudu, nemají takový systém ochrany veřejného zdraví jako u nás a KHS nemohou nařídít karanténu ani izolaci. Podle našeho názoru jsou ale závěry ohledně PCR testů plně použitelné v argumentaci před našimi soudy bez ohledu na systém fungování orgánů ochrany veřejného zdraví.

[159] Celé rozhodnutí (v portugalsčině s možností automatického překladu zde²⁴).

[160] Soud dospěl k závěrům, že spolehlivost PCR testu závisí na počtu tzv. amplifikačních cyklů a virové zátěži. Soud vzal v potaz odbornou studii a konstatoval, že jestliže je někdo testován pomocí PCR metody jakožto pozitivní, když hranice testování je 35 cyklů nebo vyšší (což je pravidlem ve většině laboratoří v Evropě a v USA), pravděpodobnost, že tato osoba je infikovaná je nižší než 3% a pravděpodobnost, že tento výsledek tohoto testu je tzv. „false positive“ – tj. falešně pozitivní je 97%. (Počet amplifikačních cyklů byl přítom podle soudu neznámý).

[161] Soud věc uzavřel takto:

[162] S ohledem na to, kolik vědeckých pochybností existuje – s ohledem na názory expertů a vědeckých kapacit, tj. těch, jejichž názor by měl být zohledněn – ohledně spolehlivosti PCR testů, při zohlednění nedostatku informací týkajících se analytických parametrů testů a s ohledem na absenci lékařské diagnózy, která by podpořila existenci infekce nebo rizika, neexistuje způsob, jak by tento soud mohl určit, zdali C. byl(a) skutečně přenašečem viru SARS-CoV-2 a zdali A., B. a D. byly vystaveny vysokému riziku expozice.

[163] V rozsudku je citován prof. Gian Luigi Gatta: „Potřeba chránit základní práva, zejména v případě nouze. Vedle medicíny a vědy musí být v popředí právo – a to především právo v oblasti lidských práv. Dnes se nouzová situace nazývá koronavirus, nevíme, co ale přijde zítra. Co tedy děláme nebo neděláme dnes, abychom udrželi soulad se základními principy systému, může ovlivnit naši budoucnost. Nebude obtížné připustit a akceptovat, že legislativní turbulence vyvolané šířením COVID-19 měly – a nadále budou ovlivňovat svobodu a bezpečnost a ve svém konečném důsledku i práva na lidskou důstojnost.“ Doufáme, že si tato slova ústavní soudci vezmou při svém rozhodování o našich životech a budoucnosti konečně k srdci.

²⁴ <http://www.dgsi.pt/jtrtl.nsf/33182fc732316039802565fa00497eec/79d6ba338dcbe5e28025861f003e7b30>

K metodě PCR

[164] Metoda PCR byla vynalezena, jakožto metoda pro kopírování genetického materiálu a není určena k používání jako diagnostický nástroj (tj. k určení, zda v těle člověka probíhá akutní infekce). SARS-CoV-2 testy tedy vykazují extrémní množství pozitivních případů, protože nejsou schopny detekovat živý virus, ale pouze částičky viru (tj. i mrtvého viru). Člověk, kterému vyjde pozitivní PCR test tedy vůbec nemusí být nosičem živého viru, a tudíž nemůže nikoho nakazit. PCR test může stále vykázat pozitivní výsledek, neboť PCR metoda multiplikuje, resp. namnoží dokonce ten nejdrobnější fragment virálního genetického materiálu a to tak dostatečně, že je tento zbytkový genetický materiál následně detekován.

Počty amplifikačních cyklů a vliv na falešně pozitivní výsledky

[165] Pokud má osoba pozitivní PCR test s prahovou hodnotou 35 a více amplifikačních cyklů (takto testování provádí většina laboratoří v USA a Evropě), je pravděpodobnost toho, že má osoba skutečně probíhající infekci (kdy by případně mohla být pro okolí nakažlivá) menší než 3%. Jestliže tedy dotyčný testovaný obdržel pozitivní výsledek, je pravděpodobnost, že šlo falešně pozitivní výsledek minimálně 97%.

[166] Spolehlivost PCR testů se tedy odvíjí od počtu amplifikačních cyklů, a to takovým způsobem, že do limitu 25 amplifikačních cyklů = spolehlivost cca. 70%; s 30 amplifikačními cykly = již spolehlivost klesá na pouhých cca. 20%; pokud je provedeno 35 amplifikačních cyklů = stupeň spolehlivost cca. 3%

[167] Na problematiku toho, že PCR testy neodhalují to, zda je či není člověk infekční, upozorňuje dlouhodobě řada odborníků, mezi nimi kupř. viroložka doktorka MUDr. Zelená.²⁵ Ta k problematice uvádí stejné argumenty jako ty, na základě kterých rozhodl portugalský soud: „*Test PCR neříká nic o tom, zda je ve vzorku skutečně přítomen infekční virus, tedy zda je člověk infekční pro okolí. Lidé infikovaní virem SARS-CoV-2 mají pozitivní test několik týdnů až měsíců, pokud jsou ale bez nebo mají jen lehké příznaky, obvykle nejsou nakažliví déle než týden. Proto by výsledky testů měl vždy interpretovat lékař v kontextu klinického stavu pacienta. SARS-CoV-2 není jediný mikroorganismus způsobující infekce dýchacích cest. Proto by měl i o konkrétních vyšetřeních vždy rozhodovat ošetřující lékař.*“

[168] Stejná odbornice napsala: „*PCR pozitivita znamená jen to, že je ve vyšetřeném vzorku přítomna část virové RNA. Nikoliv celý virus. Nic to neříká o tom, zda je dotyčný infekční. Člověk nakažený SARS-CoV-2 je infekční maximálně týden. PCR, jako pomocná metoda, vykazuje pozitivitu běžně týdny i měsíce. Jde o klinicky falešně pozitivní výsledky. Vyšetření PCR je bez klinického kontextu bezcenné.*“

²⁵ https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/virolozka-hana-zelena-covid-testovani-koronavirus-pcr.A201009_575601_ostava-zpravy_woj

Za této situace nelze reálně hodnotit význam a rozsah infekcí způsobených SARS-CoV-2. Žádné jiné infekční onemocnění dosud nikdy nebylo v tak masivním rozsahu, bez kontextu klinického stavu, testováno. Nemáme žádné srovnání s jinými infekcemi, a proto nedokážeme současná čísla kvalifikovaně interpretovat. Nevíme co je moc, co je málo, co je normální, co nenormální. Pozitivní výsledek jediného testu je automaticky prohlášen za diagnózu. Aniž by dotyčného vyšetřil lékař."

Studie dokazující bezcennost PCR testů

[169] V listopadu 2020 byla publikována studie nazvaná „External peer review of the RTPCR test to detect SARS-CoV-2 reveals 10 major scientific flaws at the molecular and methodological level: consequences for false positive results“.²⁶ Studii napsalo 22 autorů, mezi nimi například Klaus Steger (který má podle Researchgate přes 7800 citací) nebo Rainer J. Klement (který má na účtu citací téměř 1700). Někteří z autorů jsou součástí projektu Science Against Panic.

[170] Tato studie podrobuje ostré kritice tzv. Corman-Drostenovu studii, na základě které vlády na jaře 2020 zahájily testování přítomnosti nového koronaviru prostřednictvím PCR testů, když počty pozitivně testovaných osob pak odůvodňovaly restriktivní opatření vlád.

[171] Ve studii se uvádí:

„Tento text ukáže řadu závažných nedostatků ve studii autorů Corman-Drosten, které vedly k celosvětové nesprávné diagnóze infekcí připisovaných SARS-CoV-2 a souvisejících s onemocněním COVID-19. Jsme konfrontováni s přísnými lock downy, které zničily životy a živobytí mnoha lidí, omezily přístup ke vzdělání a tato uložená omezení vládami po celém světě jsou přímým útokem na základní práva lidí a jejich osobní svobody, což má za následek vedlejší škody pro celé ekonomiky v globálním měřítku. S Corman-Drostenovou studií je spojeno deset fatálních problémů, které v následujících částech nastíníme a podrobněji vysvětlíme.“

[172] V závěru studie se uvádí:

„Ve světle našeho přezkumu zkušebního protokolu k identifikaci viru SARS-CoV-2 popsané v Corman-Drostenově vědecké práci jsme zjistili znepokojující chyby a podstatné omyly. Toto v konečném důsledku znamená, že SARS-CoV-2 PCR test není k tomuto účelu použitelný.

26

https://www.researchgate.net/publication/346483715_External_peer_review_of_the_RTPCR_test_to_detect_SARS-CoV-2_reveals_10_major_scientific_flaws_at_the_molecular_and_methodological_level_consequences_for_false_positive_results/link/5fc4922e458515b79789bedd/download

Rozhodnutí o tom, které zkušební protokoly jsou publikovány a široce dostupné, leží výhradně v rukou Eurosurveillance.

Pokud budou zřejmé chyby v Corman-Drostenově vědecké práci uznány, výrazně se tím minimalizují budoucí lidské náklady a utrpení.

Není tedy v nejlepším zájmu Eurosurveillance tuto vědeckou práci stáhnout?

Náš závěr je jednoznačný:

Tváří tvář všem zde popsaným nesčetným chybám a nedostatkům v návrhu PCR protokolu vyvozujeme následující:

V rámci vědecké integrity a odpovědnosti zde nezbyvá mnoho manévrovacího prostoru."

[173] **Studie v anglickém jazyce je přílohou této stížnosti.**

VI.

Závěrem

[174] Stěžovatelka Ústavní soud žádá, jestliže se opět rozhodne stížnost odmítnout, aby se konečně po měsících vytáček a uhýbání vyjádřil jasně a zřetelně, jakým konkrétním způsobem má hájit svá práva a jakým způsobem se má domoci přístupu k soudu.

[175] **Pokud to Ústavní soud opět neudělá, pokud opět pomůže vládě, je zjevné, že není v České republice poskytována soudní ochrana lidským právům a svobodám ve smyslu čl. 4 Ústavy.**

[176] „Článek 4 především proklamuje ochranu základních práv a svobod jako jednu z nejvyšších hodnot, ke kterým se Česká republika hlásí a na nichž je založena, a v tomto směru slouží jako interpretační vodítko pro veškerou státní činnost. Chápání ochrany základních práv a svobod jako jednoho z nejvyšších principů české státnosti vyplývá již ze samotného systematického zařazení čl. 4 mezi základní ustanovení Ústavy. Komentované ustanovení lze chápat jako konkretizaci principu demokratického právního státu zakotveného v čl. 1 odst. 1 Ústavy. Zatímco čl. 1 Ústavy proklamuje úctu k právům a svobodám člověka a občana jako určitý cíl, k němuž by měla při své činnosti směřovat celá státní moc, čl. 4 zakotvuje konkrétní garanci jejich ochrany prostřednictvím soudů. Patří se dodat, že ochrana základních práv a svobod je implicitně zahrnuta i v pojmu demokratický právní stát. Na rozdíl od předchozího režimu, který základní práva pouze formálně proklamoval, se demokratický režim zavazuje k jejich aktivní ochraně. Z komentovaného ustanovení plyne povinnost státu zabezpečit nerušený výkon základních práv a svobod a v případě jeho narušení mu poskytnou ochranu. Zajištění účinné ochrany práv je především projevem materiálního právního státu, k němuž se v důsledku zkušeností s totalitními režimy přihlásila i Česká republika.“ (RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky : komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3.)

[177] **Jestliže tedy tato ochrana lidským právům poskytována není, potvrdí svým odmítnutím této stížnosti Ústavní soud, že je plně aktivováno právo na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod: „Občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny.“**

[178] **Lze ostatně poukázat na to, že podle některých ústavních právníků již tento okamžik nastal.²⁷**

[179] **Nepochybně je odstraněn demokratický řád, řídí-li zemi pouze exekutiva bez jakékoli efektivní kontroly ze strany soudů. Nepochybně se exekutiva dlouhodobě pokouší o odstranění demokratického řádu lidských práv a základních svobod. Nepochybně bude v situaci, kdy soudy systematicky odmítají chránit práva, znemožněno použití zákonných prostředků.**

- Představa využití práva na odpor se v porevolučních dějinách zdála až absurdní, neboť jsme měli funkční parlament i soudy, které byly do značné míry schopny poskytovat ochranu právům. V okamžiku, kdy selže soudnictví a postaví se na stranu exekutivy, v okamžiku, kdy je parlament paralyzován strachem nebo čímkoli jiným a přenechá veškerou moc exekutivě, nastává ona děsivá situace, kdy je vše připraveno k revoluci a kdy musí svou moc znovu uchopit lid s vědomím, že buď vyhraje a bude soudit ty, kdo selhali, nebo bude sám tvrdě potrestán. Jiná cesta už nebude: „*Kantem vytýkaný problém absence nestranného rozhodce nelze řešit jinak než přenecháním posouzení podmínek práva na odpor občanům (lidu). Vždy však půjde o dvoustranný vztah, na jehož druhé straně bude stát veřejná moc, která si může učinit vlastní úsudek, jak je to s ústavní konformitou (legalitou) aktů práva na odpor. V takovém případě však bude nejspíše platit spinozovské "kolik moci, tolik práva", jinými slovy, zvítězí-li utlačovatelská moc, budou aktéři odporu potrestáni, padne-li tato moc, budou vítězi či rehabilitovanými. V tomto smyslu jsou případná slova R. Zippelia na margo revolucí: "O právní kvalifikaci revolucí rozhoduje úspěch. Selžou-li, mají význam trestněprávní, podaří-li se, význam*

VII.

Návrh na zrušení usnesení o vyhlášení nouzového stavu (a navazujících usnesení o jeho prodloužení) a krizového opatření

[181] Na základě výše uvedených argumentů navrhuje stěžovatelka zrušit usnesení o vyhlášení nouzového stavu, jakož i usnesení o jeho prodloužení.

[182] Na základě výše uvedených argumentů navrhuje stěžovatelka zejm. zrušit v době rozhodování Ústavního soudu platné krizové opatření.

²⁷ <https://blog.aktualne.cz/blogy/zdenk-koudelka.php?itemid=38231>

VIII.

Návrh na zrušení § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., krizového zákona

[183] Uvedená ustanovení krizového zákona jsou v rozporu s čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy.

[184] Vedle toho jsou tato ustanovení v rozporu s čl. 2 odst. 2 a 3 a s čl. 4 odst. 1-4 Listiny základních práv a svobod, jakož i výše citovanou judikaturou ESLP.

[185] V rozporu s těmito články krizový zákon neurčitě říká, jaká práva a svobody mají být omezeny a jaké povinnosti mohou být konkrétně stanoveny a umožňují, aby tyto povinnosti stanovila, resp. práva a svobody omezila až jednotlivá krizová opatření, která ale nemají právní sílu zákona a jsou dle názoru stěžovatelky dokonce pouhým opatřením obecné povahy (i kdyby byla jiným právním předpisem – zřejmě tedy nařízením vlády, nemohla by tato krizová opatření nerespektovat tzv. výhradu zákona.

[186] Jestliže tedy krizový zákon umožňuje v uvedených ustanoveních, aby byly skutečně povinnosti stanoveny nikoli zákonem, ale podzákonnou právní normou nebo dokonce opatřením obecné povahy, jsou tato ustanovení krizového zákona v rozporu s ústavním pořádkem.

[187] Jestliže stejně tak krizový zákon umožňuje, aby byla základní práva a svobody (a dokonce zde nehovoříme o „pouhých“ hospodářských právech, ale skutečně o základních lidských právech, která jsou imanentní součástí lidské bytosti a nejsou jí žádným způsobem státem „pouze darovaná nebo propůjčena“, jak se ostatně dočteme v mnoha nálezech Ústavního soudu, ovšem hlavně v těch z devadesátých let, kdy ústavní soudci bezvýhradně věřili v právní stát a přirozená práva člověka a občana a nezbytnost ochrany těchto práv před státní zvlí.

[188] Proto stěžovatelka spojuje tuto voji ústavní stížnost s návrhem na zrušení uvedených ustanovení krizového zákona.

IX.

Návrh

[189] **Stěžovatelka č. 1 a č. 2 navrhuje, aby Ústavní soud rozhodl, že předmětná stížnost je ve smyslu § 39 ZÚS naléhavá a projednal ji přednostně s nejvyšším urychlením. Poukazuje přitom, že ve věci Pl. ÚS 111/20 (soudce zpravodaj byl Pavel Rychetský) byl Ústavní soud schopen stížnost, která směřovala proti asi 3 desítkám krizových opatření posoudit a rozhodnout během pouhého jediného týdne.**

[190] **Stěžovatelky č. 1 a 2 navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento nález:**

I. Vyhlášením nouzového stavu usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 957 a jeho prodloužením usnesení vlády ze dne 30. října 2020 č. 1108, ze dne 20. listopadu 2020 č. 1195, ze dne 10. prosince 2020 č. 1294, ze dne 23. prosince 2020 č. 1373, a krizovým opatřením přijatým usnesením vlády ČR ze dne 12. října 2020 č. 1021, ze dne 21. října 2020 č. 1079, ze dne 26. října 2020 č. 1103, ze dne 30. října 2020 č. 1116, ze dne 16. listopadu 2020 č. 1192, ze dne 20. listopadu 2020 č. 1201, ze dne 30. listopadu 2020 č. 1262, ze dne 7. prosince 2020 č. 1290, ze dne 14. prosince 2020 č. 1332, ze dne 23. prosince 2020 č. 1374 a ze dne 23. prosince 2020 č. 1376 byla porušena základní práva a svobody stěžovatelky č. 1 a č. 2.

II. Ústavní soud ruší usnesení o vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 957 a všechna vydaná usnesení o prodloužení nouzového stavu, ev. pak určuje, že byly v době jejich účinnosti (ev. platnosti) v rozporu s ústavním pořádkem ČR (ev. že jejich veškerá ustanovení byla v době jejich účinnosti (ev. platnosti) v rozporu s ústavním pořádkem).

III. Ústavní soud ruší krizové opatření přijaté usnesením vlády ze dne 12. října 2020 č. 1021, ze dne 21. října 2020 č. 1079, ze dne 26. října 2020 č. 1103, ze dne 30. října 2020 č. 1116, ze dne 16. listopadu 2020 č. 1192, ze dne 20. listopadu 2020 č. 1201, ze dne 30. listopadu 2020 č. 1262, ze dne 7. prosince 2020 č. 1290, ze dne 14. prosince 2020 č. 1332, ze dne 23. prosince 2020 č. 1374 a ze dne 23. prosince 2020 č. 1376, ev. pak určuje, že jejich veškerá ustanovení byla v době jejich účinnosti (ev. platnosti) v rozporu s ústavním pořádkem ČR (ev. že jako celek byly v době své účinnosti, ev. platnosti, v rozporu s ústavním pořádkem ČR).

IV. Ústavní soud zakazuje vládě ČR pokračovat v zasahování do základních práv stěžovatelky č. 1 a č. 2 podle čl. 2, 4 a 26 Listiny základních práv a svobod vydáváním opatření, která krizovými opatřeními nad rámec zákona (podle § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., krizového zákona) omezují právo na podnikání a právo na majetek stěžovatelky č. 1 a 2.

V. Ustanovení § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., krizového zákona se zrušují dnem publikace tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Stěžovatelky č. 1 a 2 žádají, aby Ústavní soud z vlastní iniciativy přezkoumal každé další krizové opatření, kterým bude nahrazeno aktuálně (v době podání této stížnosti) platné krizové opatření, jakož i každé další prodloužení nouzového stavu. Jen tak může být zajištěn efektivní přístup stěžovatelky č. 1 a 2 ke spravedlnosti.

Mgr. David Zahumenský, advokát na základě plné moci